

האנדה

מבית "קבלה לעם" | גיליון מס' 43 | אב תשע"ט | אוגוסט 2019 | kab.co.il

העם דורש דבק חברתי

למי אכפת שחבר הבית? הרי חלפו מאז אלפיים שנה. הלכנו וחזרנו, התבוללנו ונפרדנו, נרצחנו ונולדנו. ועכשיו אנחנו כאן, מנפנפים בגאון דגל כחול-לבן; בנויים לתפארת מבחוץ, שבורים לרסיסים מבפנים. אנחנו העם הכי אחי: לטוב ולרע. הכי אומת היי-טק, הכי צבא חזק, הכי נוכחים, הכי שורדים, הכי שבט אחים ואחיות.

אז מה יש לנו לבכות על החורבן? אולי כי הוא עדיין כאן. מפריד, חותך, מסכסך; קורע אותנו להמון פיסות מגזרים. משכיח מאיתנו שאנחנו אחים. מדינת ישראל, שהוקמה על בסיס ערכות הדדיות בין חמולות שונות, הולכת ומתפלגת לשבטים עוינים ששונאים לחינם, לקבוצות של אדישים שאוכלים בחינם זה לזה את שמחת החיים. אובדן מוחלט של אמון. אפס אכפתיות. חורבן חברתי.

במצבנו העגום יש לנו להתאבל על דבר אחד: על הרשלנות שלנו. על הקלות הבלתי נסבלת שבה אנחנו נכנעים. לא לאויבים החיצוניים בגבולות ולא לאנטישמים בקרב האומות, אלא דווקא לאויבים מבית, למחבל הזה שמתגורר אצלנו בפנים - האגו שלנו, שמסית ומקטר, מרחיק ומפלג. מולו אנחנו רפויים, כנועים, עבדים.

אין מה להרחיב על תחושת הדחיפות, אין מה לפרוט על מיתרי הכאב. "כל יום שלא קם בית המקדש כאילו נחרב". ולא מדובר על מבנה עתיק עשוי אבנים, אלא על "בית המקדש" - הרגשה רוחנית שבה כולנו מרגישים "כאיש אחד בלב אחד". מחוברים ברשת פנימית הקושרת אותנו כמו משפחה אחת גדולה, ובה כל ישראלי מזדהה עם הרגשת הזולת - משתתף בשמחתו וכואב את כאבו.

לכן הניחו את הממחטות, כי אין באמת על מה לשבת ולבכות, אלא יש חובה לקום, להתחבר ולשקם. וכאשר נאחד את הלבבות שלנו ללב אחד, נוכל בקלות להפוך את ימי האבל לימי שמחה, את הצרה לנחמה, את ט' באב הנורא לט"ו באב, חג של אהבה.

משמרות החרם
הסימנים שצריכים להדליק נורה
אדומה בכל יהודי העולם, בפרט
בארצות הברית

עמ' 10 <<

נאצי בארץ ישראל
סיפור על חלון הזדמנויות
היסטורי, רגע לפני שהחיובי
הפך לשלילי

עמ' 9 <<

העבר של היום
כשנאת אחים הפכה חלק
מהזהות היהודית שלנו,
יש בחברה מי שקוראים לאיחוי

עמ' 4 <<

אנחנו קבוצת אנשים מקשת רחבה ומגוונת של החברה האנושית. חברים ב"קבלה לעם" - תנועה בינלאומית שבמסגרתה אנו לומדים את חכמת הקבלה - השיטה לחיבור בין בני האדם מעל הבדלי מין, גזע, דת ושפה.

אנחנו הרכב מגוון ועשיר - ימנים ושמאלנים, דתיים וחילוניים, אשכנזים ומזרחים, יהודים ולא-יהודים - ואנחנו משמרים ומטפחים את הייחודיות של כל אחד ואחת, ועם זאת מחברים את הפאזל הרבגוני לתמונה אחת שלמה.

כל אחד מאיתנו התחיל את דרכו כששאל שאלות על מהות החיים ומשמעותם, שאלות שהובילו אותו אל לימוד חכמת הקבלה. יחד שאבנו, ועודנו שואבים, את השראתנו מאחד מענפי הרוח של העם היהודי, הרב יהודה אשלג, גדול חכמי הקבלה של המאה העשרים, הידוע בכינויו "בעל הסולם" על שם פירושו "הסולם" שכתב לספר הזהרה.

מה שמדביק בינינו זה הרצון המשותף לבנות חברה טובה יותר, עתיד טוב יותר, על פי עצות המקובלים. דרכם אנחנו לומדים להתבונן על המציאות מנקודת מבט הרמונית, ורוכשים יכולת להתקשר זה עם זה מעל כל ההבדלים.

בעזרתם ברור לנו שתכלית האנושות היא אחדות חובקת עולם, כי רק מתוך אחדות יכול כל אדם לקבל הזדמנות להביא את חייו לנקודת המימוש הגבוהה ביותר עבורו, ולחיות חיים מאושרים ומלאי משמעות. רק כך כל אדם יבנה קשרים טובים שישפיעו לטובה על כל מעגלי חיינו ויספקו לו הבנה משמעותית על החיים.

עיקר הפעילות שלנו היא בקרב החברה הישראלית המפולגת. שם אנחנו שואפים ליצור אווירה של חום ואחוה, שייכות וביטחון, איזון וערכות הדדיות. הפעילות מחוץ לישראל מתמקדת בעיקר במתן מענה הולם כנגד האנטישמיות ממנה סובלים יהודי העולם, וחכמת הקבלה עומדת כחומה בצורה כנגד כל שונאי ישראל.

אנו מאמינים כי שימוש בחשיבה פלורליסטית ופתוחה, תוך התבססות על החכמה העתיקה, ישמשו כסירה שעליה נחתור כולנו יחד לעולם טוב יותר. ומכל הלב, אנו מזמינים אתכם להצטרף ולכתוב יחד את הפרק הבא בהיסטוריה של עם ישראל.

נכתב באהבה על ידי חברי המערכת:

דודי אהרונ, נוגה זמיר, סמיון וינוקור, יוסי דבש, חיים רץ, אפרת אהרונ

עיצוב גרפי: ענבל אטיאס, יהודה גרינברג,

סטודיו PERRY-CREATIVE

הפקת דפוס: רמי יניב, שרון ועקנין

שיווק: יאיר אורן, חיים תורכיה | **הגהה:** רחלי לבנת
בשער: אורי שבתאי, דימה סמול'ץ, רותם ואיתי פטורוביץ',
זיו פנחס, אדם אשואל, נדן אימומה | **הפקת תמונות שער:**
לירון לוי | **צילום ועיבוד תמונה:** רוני איז'ק

kab.co.il 1-700-509-209

תמיד שמחנו להיות גאים, אבל משום מה, שכרון החושים המסחרר גילה לרוב את הסדקים שהסתרנו. עודף גאוה שהשכיח את תפקידנו האמיתי

גאוה ישראלית

הממשלה דאג, הכריז בגאוה: "אנו מלוכדים וחזקים כפי שלא היינו מעולם".

לכידות וגאוה לא יכולות לדור במקום אחד, ומכיוון שכך ארזה האחדות מזוודה קטנה, ובריק שהותירה פרוחה הגאוה כמו עשב שוטה. היא השתלטה על כל חלקה טובה של קשר בינינו שרק עכשיו התחיל לנבוט, צפצפה על העולם, והכשילה אותנו כעם, כבני אדם.

חייקנו את הגישה המערבית לחיים, תוך אימוץ מבנים חברתיים ומדיניים שאינם מתאימים לערכי המקור שלנו. סדרות הטלוויזיה ובתי הקולנוע הגישו לנו עולם מפתה מפוצץ שומן רווי מטוגן, שאין שום קשר בינו לבין הסיבה לשמה עלינו אל האדמה ולתזונה שנדרשה כדי לקיים אותנו כאומה. הרגשנו על הגובה, אבל כבר היינו בדרך לירידה הבאה.

בבוקר שאחרי המלחמה התעוררנו עם כאב ראש של מציאות חדשה: התמודדות עם שטח גיאוגרפי שגדל בן לילה פי שלושה: חצי האי סיני ורצועת עזה, יהודה ושומרון, ירושלים המזרחית ורמת הגולן, ואיתם בעסקת חבילה מיליון ערבים כתוספת לאוכלוסייה. עד היום מלווה אותנו הבעיה, כמו גם המחלוקות הפוליטיות לגבי אותם שטחים, כמו גם תדמית מדינת ישראל בעיני העולם: מדינה קטנה ותמימה שקמה משארית הפליטה הפכה למדינה כובשת בלי בוש.

פיתול במסעות האומה

וכמו ברכבת הרים, כגודל הריגוש כן גודל הקטסטרופה שהגיעה בצהרי יום כיפור 1973, כשדממת היום הופרה בצפירות אזהרה. מתחושת האחדות שאפפה את הניצחון

גלעד שדמון

"לזאביק היקר שלי, את המכתב הראשון בחייד אתה מקבל מאבא. המילים האלה נכתבות ביום גדול ונעלה, יום היסטורי - יום הכרזת מדינתנו, מדינת ישראל. מי ייתן ותבין, אהוב נפשי, את קדושת היום הזה, ה' באייר תש"ח... אני מקווה כי ליבך ידפוק תמיד למען המולדת... ובן אדם תהיה - זה העיקר. אביד".

מכתבו האישי של עו"ד צבי סגל לבנו הפעוט מספר את אחד הרגעים המרגשים והדרמטיים ביותר בתולדות העם היהודי. אחרי זוועות השואה וניסיונות ההעפלה האמיצים, אלפיים שנות גלות הגיעו לקיצן והחלום הציוני התגשם. יש לנו מדינה משלנו.

ההתרגשות והשמחה היו בשיאן וכבר נקלענו לעיצומה של מלחמה על עצמאות, שוב נאבקים על קיומנו. כך נפתח הפרק הזה בסיפור שלנו, שכל כולו עליות תלולות ומורדות מסחררים. החיים כרכבת הרים.

קיצור תולדות הסכסוך

האיום הביטחוני הוביל אז להחלטת הממשלה לצאת לפעולה צבאית. יומיים לפני התקיפה פיזר משה דיין ערפל סביב המהלך המתוכנן ושחרר אלפי חיילי מילואים לביתם. אלמנט ההפתעה פעל והכריע את המערכה. תוך שישה ימים הסתיימה המלחמה בהצלחה כבירה. לוי אשכול, ראש

בחירות מועד ב'

**בכיתת הקמפוס הצדדית,
בבניין ללא שם, מתקיים מועד
ב' לבחירות הקרובות – אבל
למי אכפת?**

ניצה מזוז

כל מי שלמד בתיכון, באוניברסיטה או במכללה מכיר את החוויה המדכדכת של בחינה במועד ב'. זו בחינה שעושה אותה מי שנכשל במועד א', או מי שמסיבה כלשהי לא נבחן. לרוב הנבחנים אין עניין בבחינה זו, משתתפים בה מעטים והיא נערכת בדרך כלל בחדרים צדדיים.

התחושה הכללית שרווחת בימים אלה היא ש"בחירות מועד ב'" שבאו עלינו בהפתעה גמורה הן בדיוק כאלה. מיותרות, בזבזניות ותקועות לאזרח הישראלי כמו עצם בגרון.

מלחמות שקד-ברק-גנץ-לפיד-פרץ-אשכנזי-נתניהו ושאר כוכבי הזירה, קרובות אלינו כמו סרט תיעודי על הרגלי הרבייה של הפילים בפפואה גינאה החדשה. רמת העניין בהתאם. וזה לא רק החום המטמטם של חודש אוגוסט שקופח ומייבש את המוח או תשעה באב שבפתח. נמאס לנו מהשיח הפוליטי הרדוד, מההשמצות האינסופיות, מהפופוליזם, מהספינים, השיסוי, השנאה, הלכלוך וחוסר התכלית.

**קשה לתאר את הקרעים
בחברה כתמונה שלמה, אבל
זאת ההזדמנות שלנו ועליה
אנחנו נבחרים: לקחת כל
מגזר, עדה או קבוצה, על כל
הייחודיות הצבעונית שלה,
ועם כל העושר הזה לגשת
ליצור לנו אושר תרבותי
ישראלי מקורי**

כבר יותר מחצי שנה שאנחנו מתנדנדים כמו סירה שנסחפת אל שום מקום בלי שום מטרה. ואם נשאל את עצמנו, על מה בכלל מתקיימות הבחירות? מה הדיון המרכזי סביבו הן נערכות? נגלה שעל כלום. על שום דבר.

אין באמת הבדל מהותי בין האג'נדות של שלל המפלגות. אותם פוליטיקאים שלא הצליחו להיבחר במועד א', מקימים חיש קל עוד מפלגה, שמתאחדת עם מפלגה אחרת, שמתפרקת ממפלגה אחרת ומתאחדת עם נוספת. מי עוקב, זה המועד ב' שלהם.

יש את המועד ב' שלנו. בבחינה הזו השאלה לא תהיה למי הצבענו, כי זה בכלל לא משנה במי נבחר: ימין, שמאל, מרכז, קיצוני יותר או פחות, איש צבא או עיתונאי לשעבר. העיקר שנדע לכבד, לוותר, לתת זכות קיום לכל דעה, חיובית או שלילית, אפילו כזאת הנתפסת מזיקה וקיצונית.

נכון, קשה לתאר את הקרעים כתמונה שלמה: ימנים ושמאלנים, דתיים וחילוניים, אשכנזים ומזרחים, יהודים ולא-יהודים, שונאים ואוהבים. אבל זאת ההזדמנות שלנו ועליה אנחנו נבחרים: לקחת כל מגזר, עדה או קבוצה, על כל הייחודיות הצבעונית שלה, ועם כל העושר הזה לגשת ליצור לנו אושר תרבותי ישראלי מקורי – תמונת קולאז' מרהיבה של חיבור. על היצירה הזאת אנחנו עומדים לקבל ציון.

אז למבחן הזה ב-17 בספטמבר כדאי שנתכונן היטב, כי מועד אחר לא בטוח שיהיה.

עם כל החובות והזכויות המשתמעות מכך. "תכלית ישראל היא לאחד את העולם כולו למשפחה אחת" (הראי"ה קוק).

כאשר יתנהג כראוי לתפקידו, כעם מאוחד שפועל לפי חוקי נתינה ואהבה, הוא יהפוך לחלק מועיל במערכת האינטגרלית, יזכה לאהדה מכל אומות העולם, וייפטר מהגאווה שרובצת עליו כמו קללה.

כי אנחנו לא לבד על הרכבת, כל הכפר הגלובלי צונח איתנו בירידה המטורפת הזאת: משבר אקלים, גלי הגירה, טרור, כלכלות קורסות, התא המשפחתי מתפרק, החינוך כושל, ופתרון באופק אין. לא הבאנו אותו כמו שצויו עלינו. הבאנו היי-טק ותארים מתקדמים. אז על כל צרה שבאה לעולם האצבע מופנית כלפינו בהאשמה: אנטישמיות כלפי היהודים בתפוצות, שנאה וחרמות על ישראל. שוב, בגלל שאיבדנו את הערך בסיבוב.

זה מלכתחילה היה התפקיד שלנו בפאזל האנושי: לקחת בשתי ידיים את ההזדמנות ההיסטורית שניתנה לנו להוביל את מסר החיבור, ולהראות לעולם איך עושים אהבה. זה מה שימנע את הרכבת מלרדת מהפסים ויעלה אותה על המסילה הנכונה. העולם יודע את זה. אנחנו צריכים קצת להיזכר בזה. אף פעם לא מאוחר. "בן אדם תהיה – זה העיקר".

**אנחנו לא לבד על הרכבת,
כל הכפר הגלובלי צונח איתנו
בירידה המטורפת הזאת**

במלחמת ששת הימים לא נותר דבר, היא כבר לא הייתה בבית. השאננות והגאווה התחלפו בהרכנת ראש כואבת.

אבל הרכבת דוהרת, הזמן טס ומעמעם כל התרשמות ותחושה, והשאננות חזרה למקומה. מעצמת היי-טק, אומת סטארט-אפ, כלכלה יציבה וצבא חזק – שוב התרוממנו בגאווה לעבר ההתרסקות הבאה, שאולי תהיה גם האחרונה.

באיזה פיתול במסעות האומה, אולי בעלייה, אולי בירידה, נפל לנו מהכיס הערך של אהבת הזולת – הוראות הנהיגה הבטוחה ברכבת ההרים בעלת הקרונות הפתוחים. אפשר להתעלם ולהמשיך כרגיל, אבל זה לא ייגמר טוב. ואפשר

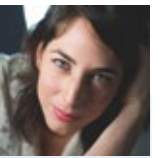
**הרכבת דוהרת, הזמן טס
והשאננות חזרה למקומה.
שוב התרוממנו בגאווה לעבר
ההתרסקות הבאה, שאולי
תהיה גם האחרונה**

לכתוב אותן שוב, הפעם בכוונה יתרה. להגדיר מחדש מיהו עם ישראל, בשביל מה הוא קם, ובעיקר מה תפקידו בעולם.

להיות בני אדם

הנה התחלה. עם ישראל, כך כתוב, אמור להיות דוגמה לאיחוד, לחיבור, לווייתור ולהתחשבות בזולת. זה תפקידו,

העבר של היום

ענת אלינב

תחושת ריאליזם

"בארבע שנות המרד ועד לחורבן הבית לא הייתה קבוצה שהסכימה לעצור את המאבק הפנימי או להתגמש למען הפסק המאבק. ככל שהמרד מול האויב הרומי נמשך, כך המחלוקות בין היהודים החמירו יותר ויותר", פרייס מתאר תמונה בלתי נתפסת של פסגת המחלוקת. "אפילו בשעת מצור כאשר 60 אלף חיילים רומיים ישבו מחוץ לחומות ירושלים, היהודים בתוך העיר המשיכו להיאבק ביניהם עד למצב בו שרפו זה לזה את מחסני המזון ונותרו כמעט ללא אוכל בזמן המצור. מעבר לתיאור הריאליסטי שתיארו גם יוספוס וגם חז"ל, מדובר בסמל לפילוג ההרסני שהעם היהודי הביא על עצמו".

מטריד משהו היה לגלות שלאורך ההיסטוריה של העם היהודי היו שתי תקופות בלבד בהן הוא התקיים כמדינה עצמאית. מטרידה עוד יותר הייתה העובדה שאותן תקופות ארכו כשבעים שנה, ושלא מזמן ובפעם השלישית חגגנו את חגיגות השבעים.

אנחנו והם

"חלמתי שהמדינה מתפרקת" מספר גיא מזיג, מחיקאי-יוצר מוערך, שלאחרונה הוציא שיר חדש בשם "אנחנו", שמצטרף מילים כנות וכואבות עם לחן קלאסי לאמירה חזקה וחד-משמעית. אני נכנסת לביתו הנעים בכפר סבא השקטה, פוגשת את אשתו ושלושת בנותיהם, מציצה מהסלון אל הגינה שטופת השמש, ולרגע נדמה שהכול בסדר ולא צריך הרבה יותר מזה.

גיא מזיג

"אתה מנסה לשמור על שקט תעשייתי, אבל הדברים מבעבעים עם כל ידיעה חדשה ומפריעים לך על בסיס יומיומי, אז בסוף אין מה לעשות, זה יוצא".

מה הניע אותך לכתוב טקסט כל-כך דרמטי, מה הדאיג אותך?

"השיר 'אנחנו' נולד בעקבות חלום שחלמתי במהלך 'צוק איתן' שהכול מתרסק, כולנו מתפזרים וחיים כגרים בארץ נוכרייה. באותו זמן הפקתי ותזמנתי מופע מחווה לאריק איינשטיין, ותוך כדי שנפלים עלינו טילים, אני מרגיש בפנים

מה זעזע אותך?

"עד לאן מלחמת האחים הגיעה, והם הגיעו עד לסוף המר ביותר. כל המוסדות שמחזיקות חברה התפרקו לגמרי. בוא נגיד שמה שקורה בשנים האחרונות בסוריה, פחות נורא ממה שקרה בחורבן הבית. אם היהודים היו מבינים בזמן לאן האסון הזה מוביל אותם אולי היו עושים משהו, אבל הם לא הבינו".

ד"ר מאיר בן-שחר

דר מדבר על הניתוק של החברה הישראלית מהשורשים שלה. "אנחנו חיים על אדמה של מאה שנה ואין לנו שום קשר להיסטוריה שלנו. דרך הסרט אני רוצה להביא משהו שנתפס כמיושן ואין לנו רצון לתקשר איתו, ולאפשר לצופים לנהל איתו דיאלוג".

ומה הסיבה שאתה מוציא סרט ב-2,020 על סיפור שקרה לפני 2,000 שנה?

"הסיבה קשורה לאובדן הרוחני שהמקום הזה נמצא בו. למקומי המדינה היה חזון רוחני שאפשר להם להיות יחד. הם הקימו אותה בלי חומר ועם המון רוח והזיוו הרים. ובלי רוח ועם המון חומר אנחנו בשנייה עפים מפה. המשימה הכי גדולה של העם הזה, היא למצוא את החזון שלו מחדש".

שבעים פנים

אם נחזור רגע אל המספר המטריד שבעים, נגלה שלא מדובר במספר מיסטי, אלא במגמה חוזרת של תקופת הולדתה ונפילתה של מדינה ריבונית.

"אחד מאותם תמריצי אזהרה שההיסטוריה מציבה הוא העשור השמיני לחייהן של אומות" אומר מאיר בן-שחר, ד"ר במחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות באוניברסיטה הפתוחה. "כפי שמסופר במקרא, הממלכה המאוחדת החזיקה מעמד שבעים ושלוש שנה והתפרקה כתוצאה ממלחמה פנימית בין השבטים. המדינה החשמונאית החזיקה מעמד שבעים ושמונה שנה והתפרקה גם היא כתוצאה מסכסוך פנימי בין האחים החשמונאים יוחנן הורקנוס ויהודה אריסטובולוס".

אז מה עכשיו?

"כשאנחנו מגיעים לדור השלישי, שבעים

גיד דר

מנגינה שחייבת להתנגן. כך נוצר הלחן הכי ישראלי שיש, והמילים שנוצקו לתוכו נכתבו מתוך חרדה ממשיית להמשך הקיום שלנו".

תוך כדי השוואות מוזיקליות בין אז להיום, מזיג ואני משתאים מהיכולת המתמדת של העם היהודי אז כמו היום להגיע לפילוג מאסיבי, מלחמות פנים ושנאה, ואיך תוך אלפיים שנה הדבר היחידי שהשתנה הוא כלי הנשק. עזבו מלחמות דת, כנסו לרשתות החברתיות.

"אני נכנס לפייסבוק ולא רוצה להיות שם", ממשיך מזיג. "כל אחד מטנף על השני עם הצהרות אנפרנה. אתמול עשינו הפקה ביחד, ומה עכשיו? הגענו לטירוף. הרגשתי שאני חייב להקדיש את השיר לתמרוך העצור הזה, שאמנם יש בו ניצוץ של תקווה אבל בעיקר אומר, שנייה, רק הקמנו, חכו רגע".

כאלה אנחנו, היהודים, דעותינו מעבירות אותנו על דעותינו. אז מה נעשה עם ה"אני צודק" הזה?

פרופ' פרייס מסביר ש"מאבק או עימות בתוך אוכלוסייה זה לא בהכרח דבר רע, האמת היא שוויכוחים, עימותים, הבדלים ודעות שונות הם סימן לחברה בריאה. זה הופך לדבר לא בריא כאשר קבוצות שונות מפסיקות להקשיב אחת לשנייה ויותר מזה, דוחות את הקבוצה שלא מסכימים איתה אל מחוץ לכלל. זו אידיאולוגיה פסולה לחשוב שישנה חברה בה כולם מחזיקים באותה דעה. איזה קיום משעמם זה יהיה, ויותר מזה, לא מציאותי".

אגדת חורבן

בעקבות התיאורים המפורטים ששמעת, לא יכולתי שלא לתהות איך עדיין לא עשו מהדרמה הזאת סרט. התברר לי שאני לא היחידה. גידי דר, במאי קולנוע ("אדי קינג", "האושפיזין") עובד בשלוש השנים האחרונות על סרט שנקרא "אגדת חורבן". הוא משתמש בטכניקת אנימציה ייחודית ובאמצעותה מספר את סיפור חורבן בית המקדש וארבע השנים שקדמו לו. "הסיפור של עם ישראל הוא הסיפור הכי חשוב ורלוונטי שיש לספר", אומר דר. "כשנחשפתי לסיפור החורבן, הזדעזעתי מעוצמת הטירוף שהתחוללה שם, וככל שחקרתי והתעמקתי הבנתי כמה סיפור החורבן דומה למה שקורה היום".

אם אודה על האמת, תשעה באב הוא לא כוס התה שלי, ובכל מה שנוגע אליי ההיסטוריה שייכת להיסטוריונים. בכל זאת, בשבוע האחרון התחלתי לחשוף שיש אפשרות שזו לא הפעם הראשונה שיש נמצאת במצב חברתי קטסטרופלי. במונחים של הר געש שעוד רגע מתפרץ. במונחים של טרור חורבן. קשה בתוך הלחץ היומיומי להוציא את האף החוצה, ואולי זאת הבהלה ממה שאגלה כשאפקח את העיניים, אבל למרות זאת החלטתי לעשות מעשה ולקפוץ אלפיים שנה אחורה לתקופת בית המקדש השני, ולו רק כדי לגלות שחורבן טרגי, לא פחות, דופק לנו ממש עכשיו בתקופות על הדלת ומבקש להיכנס. אז נתחיל משם, תכף חזרה.

טובחים זה בזה

נפגשתי עם פרופ' יונתן פרייס, היסטוריון שחקר ומלמד את תולדות העת העתיקה והיהדות בתקופה הרומית. ביקשתי שיתאר לי את המצב החברתי של העם היהודי לפני פרוץ המרד הגדול בשנת 66 לספירה: "בתוך העם היהודי היו מאבקי מעמדות ומחלוקות כלכליות בין עשירים ועניים. בנוסף היו מאבקים בין השקפות דתיות, שבעקבותיהם צצו כמו פטריות אחרי הגשם חוגים וקבוצות בעלות דעות ופרשנויות מנוגדות. לכל קבוצה הייתה פרספקטיבה שונה, כל אחד חשב שאצלו נמצאת האמת ולפיכך אין זכות קיום לכל מי שטוען אחרת". לרגע לא הבנתי על איזו תקופה הוא מדבר.

"מן המפורסמות היו קבוצות הפרושים, הצדוקים והאיסיים שנאבקו מאבקים חריפים מאוד על אמונה", המשיך פרייס. "לחמו גם קבוצות הקנאים והסיקריים (אנשי פגיון) שהאמינו שחייבים להתנגד לשלטון הרומי באופן פעיל, ומנגד היו קבוצות נוספות שחשבו שעדיף לפעול במתינות, ועוד ועוד זרמים וחלוקות. התוצאה הייתה שבמקום לעשות יד אחת כדי לצבור כוח ולדרוש מדינה עצמאית כפי שרצו, היהודים טבחו זה בזה ללא הפסק".

ומה עם הקולות השפויים, המגשרים? פרייס סיפר שהיו מעטים שקראו לסיום המאבקים הפנימיים, אבל לא יכלו לצבור תומכים ולאגד כוחות כי העם התחלק לפלגים-פלגים, או אם תרצו מפלגות, כשכל אחת עומדת על הניואנסים שלה, על האמת שלה.

פרופ' יונתן פרייס

עכשיו, כששנאת אחים הפכה חלק בלתי נפרד מהזהות היהודית שלנו והשיח המפלג נהיה דבר שבשגרה, ענת אלינב נפגשה לשיחה עם פרופ' להיסטוריה, מוזיקאי-יוצר, ד"ר לפילוסופיה, במאי קולנוע וחוקרת דנ"א, ומצאה את המקום שבו החורבן החברתי של אז ושל היום נפגשים

המדינה. היא מבינה ש'אוקיי' יש לי אמונות, יש לי עמדה, ואני בוחרת לא ללכת איתה עד הסוף בגלל שהמחיר שכולנו עלולים לשלם יהיה גבוה מדי".

אז לוותר על מה שאני מאמינה בו?

"אנחנו צריכים להבין שאצל האחר קיים משהו שאין אצלי. אם העולם מורכב זה לא אומר שאני צריך להרוס אותו, למרות שאני לא מבין אותו. אנחנו נמצאים בנקודה שאנחנו צריכים לבחור, לבחור בחיים, כלומר בחיים של כולם".

אני מתיישבת אחרי שבוע ראיונות ארוך מול המחשב, דולה פיסות של עבר והווה ומנסה לטוות אותן יחד; רוצה לצעוק פנימה שאתעורר, שאתאמץ יותר. אני מגיפה את התריסים מהלילה שבחוץ, עוצמת עיניים ומקווה שכשאפקח אותן לא אגלה שחלום הבלהות הזה הפך למציאות, מקווה שנגלה חזון חדש שיחבר בינינו.

"ההגיון אמר לי שזה החלק החסר", מזיג מכון את הגיטרה ומסכם: "ההבנה שקודם כול, אחדות. היא צריכה להיות מאבני הבניין, הבסיס. הפיצול יכול להתקיים בהמשך, מעלייה, כמו ענפים של עץ שצומחים מגזע אחד".

ד"ר נורית בובליל

שנה מאוחר יותר, אנחנו רואים שדבר ראשון הוא תופס את המדינה שבה הוא חי כדבר מובן מאליה, כלומר שהדבר הזה, כך או אחרת, ימשיך להתקיים. ודבר שני, הוא אומר 'אוקיי', התפשרתי פה, התפשרתי שם, אני יותר לא אהיה ילד הכאפות של החברה הישראלית, הגיע התור שלנו. והיום אנחנו שומעים את זה בכל מיני קבוצות בחברה הישראלית. אז כן, בהחלט הגענו לגיל המסוכן שבו אחדותנו עומדת למבחן".

לב אחד

כדי להירגע מהדאגה שהתחילה לכרסם בי, התקשרתי לחברה המלומדת שלי ד"ר נורית בובליל, מדענית וחוקרת דנ"א, שתיתן לי איזו תקווה מבוססת על חורבן ובנייה מחדש. היא סיפרה לי על מצב מאוד מעניין של הרס או חורבן בגוף האדם.

"יש מצב מיוחד שמתרחש בגוף" מתארת בובליל, "שבו תא בודד מפעיל מנגנון יזום שגורם לו לפירוק מוחלט. אותו תא מקבל סיגנלים מהסביבה שמשהו בהתנהגותו מפריע לגוף כולו. משהו במכלול החיים המשותפים מסמן לו, 'אתה חייב לשנות משהו, משהו כך הוא לא נכון לסביבה'. הפעולה הזו שבה התא משמיד את עצמו לא מקרית כלל, כי בראייה רחבה יותר, עדיף לגוף כרגע להתקיים בלי אותו התא".

אבל מה הקשר בין התא הזה אליי? על איזו הקרבה את מדברת ביחס לחברה האנושית?

"הקרבה נתפסת כפעולה הירואית ואבסולוטית, כמו במקרה של התא שהורג את עצמו למען הגוף. אבל האמת היא שבעולם הקשוח שלנו, הקרבה גדולה יכולה להתבטא במעשים מאוד פשוטים וקטנים לכאורה, שכנראה דורשים מאיתנו, ובתקופה הזאת במיוחד, מאמץ שאנחנו לא מורגלים בו. אני מדברת על גדיבות וגמישות כלפי האחר, כתוצאה מעצם ההכרה שהפרט האחר קשור אליי, בדיוק כמו התלות של התא הפרטי בגוף השלם ולהיפך. רגישות הדדית, זאת ההתחלה".

השיחה עם נורית מזכירה לי דברים דומים שד"ר בן-שחר אמר בפגישתנו בירושלים: "חברות שמולידות את עצמן ומקימות מדינה המורכבת מקבוצות שונות, מבינות שכל קבוצה צריכה לוותר במשהו על האג'נדה שלה לצורך ייסוד והמשך קיום

ד"ר בן-שחר: "אנחנו צריכים להבין שאצל האחר קיים משהו שאין אצלי. אם העולם מורכב זה לא אומר שאני צריך להרוס אותו, למרות שאני לא מבין אותו. אנחנו נמצאים בנקודה שאנחנו צריכים לבחור, לבחור בחיים, כלומר בחיים של כולם"

תמונה מתוך הסרט "אגדת חורבן". בימוי גידי דר. ציירים: דוד פולונסקי ומיכאל פאוסט

"המריבה כבשה את העיר, והרומאים כבשו את המריבה". יוספוס פלביוס

מזיג: "אתה מנסה לשמור על שקט תעשייתי, אבל הדברים מבעבעים עם כל ידיעה חדשותית ומפריעים לך על בסיס יומיומי"

שנאה בחינם

כמעט אלפיים שנה אחרי חורבן הבית בשל שנאת חינם, האיום של מלחמת אחים בישראל עוד מדהד. די לחזור לקרבות הדמים ההיסטוריים בין יהודי ירושלים נגד הרומאים כדי להבין מדוע גם כיום ערבות הדדית היא בנפשנו

ליאור גור

על עכו, כובשים בהליכה את ציפורי וגדר, ומגיעים למבצר יודפת שנחשב למעוז החזק ביותר בגליל. אחרי קרב ומצור ממושכים הם כובשים אותו, וממשיכים לטריכי, טבריה וגמלא המבוצרת שברמת הגולן, ובהמשך גם לגוש חלב ולהר תבור. הגליל נכבש כולו והיהודים ששרדו בורחים בהמוניהם לירושלים.

בין הפליטים שמגיעים לעיר בולטת דמותו של יוחנן מגוש חלב שמלווה בקבוצה גדולה של תומכים מהגליל. יוחנן, איש עסקים וסוחר ממולח, עשה את הונו הרב מהשתלטות על שוק השמן הטהור עד כדי שהפך לבעל מונופול בתחום. הוא מצטרף לממשלה ותומך בקואליציה שמקים חנן בן חנן, אך במקביל, כמו פוליטיקאי מהזן הגרוע ביותר, הוא כורת הסכם חשאי עם הקנאים הקיצוניים, הסכם שעתיד להבעיר את השטח.

תחילת קיץ 67 לספירה: הקואליציה

הרעועה נופלת בהפיכה צבאית, והקנאים המורדים החמושים משתלטים הר הבית ועל בית המקדש. הם מייסדים ממשלה חדשה, ממנים כהן גדול מטעמם ופותחים במלחמת אחים עקובה מדם בירושלים. עיר הבירה באותם ימים מתפוצצת עד להתפקע ממאות אלפי תושבים, חלקם זורמים אליה מכל הארץ עקב נפילת הערים השונות. בפועל היו אמורים תושבי העיר להתכונן למתקפה הרומאית הצפויה, אך במקום זה שתי ממשלות שונות מובילות שני צבאות יהודים להילחם

אריך פרום, הפסיכואנליטיקאי והפילוסוף הגרמני, מבדיל במחקריו בין שני סוגים של שנאה: הראשונה, שנאה שנוגדת כתגובה להתנהגות, ליחס או להשפלה והיא בעלת מאפיינים וסיבות רציונליות, ואילו השנייה איננה רציונלית אלא יצרית, והיא כמו אש יוקדת שמתלקחת ונאחזת בכל תואנה כדי להביא את האדם לבטא את עוינותו על ידי הרס, השמדה ורצח. לשנאה האיומה הזאת קוראים שנאת חינם. אז בואו נצא יחד למסע קצר ומרתק במכונת הזמן.

שנת 66 לספירה: חנן בן חנן, כוהן גדול

ובן לאחת מחמש משפחות האצולה הוותיקות והמכובדות בירושלים, מצליח לגבש קואליציה רעועה ולהכריז על ממשלה עצמאית. על אף שהיה ממחנה הצדוקים ואדם מתון בעמדותיו, הוא מבין שעל מנת לבסס את שלטונו הוא חייב לרצות את הכוחות הקיצוניים שמבעבעים בירושלים ומתקרבים לנקודת רתיחה. בעקבות הכרזת המרד וכהכנה למצור הרומאי הצפוי על העיר, הוא מורה לתושבים להתמקד בשתי פעולות עיקריות: איסוף ואגירה של כל סוגי המזון במחסנים גדולים, וביצור וחזוק חומות העיר.

שנת 67 לספירה: אספסיאנוס בראש צבא

עצום המונה ארבעים אלף חיילים רומאים, שוטפים את הגליל במרחץ דמים וכובשים אותו בסערה. הם משתלטים

אלה באלה. "וכך התנגשו נשלטים על ידי יצריהם. תחילה יידו אבנים אלה באלה מכל חלקי העיר ומחזית הר הבית, וכן הטילו חניתות ממרחק, ומשהפנה צד אחד עורף, היכהו הצד המנצח בחרב. ההרג בשני הצדדים היה רב ומספר הפצועים היה גדול. הפצועים מבני העיר הובאו לבתיהם, ואילו כל קנאי שנפצע הובא להר הבית, מכתים בדמו את האדמה הקדושה" (יוספוס, מלחמת היהודים).

כאשר הקנאים ויוחנן מגוש חלב ראו שאינם מצליחים להכריע את המערכה, הם מנצלים סופה אימתנית שהכתה בעיר, על מנת "להגניב" פנימה חיוזק בדמות עשרים אלף חיילים מבני אדום שיילחמו לצדם. בטבח הגדול הם רוצחים קרוב לעשרת אלפים איש, ומציאים להורג שנים עשר אלף נוספים. ירושלים הופכת למרחץ דמים. מחוץ לחומות אורבים הרומאים, איש אינו יוצא ואיש אינו בא. בתוך העיר פועלות קבוצות שונות, וכנופיות של חמושים מטילות חיתתן על האוכלוסייה. כל אחת מהקבוצות מנסה להתחבר לקבוצה אחרת, על מנת להכריע את האחרת ולהשתלט על העיר. שפל גדול יורד על עיר הקודש המסוכסכת והמפולגת.

אביב שנת 69 לספירה: כעבור

שנתיים וחצי חזר לירושלים שמעון בר גיורא בראש קבוצות של חמושים שליוו אותו. בר גיורא, מנהיג כריזמטי עד מאוד, מצליח למגנט סביבו קבוצה מגוונת של אנשים שהאמינו בו כסוג של משיח. באופן מפתיע חוברים אליו

שנאת חינוך היא לא תופעה היסטורית שרלוונטית רק לתקופת בית שני. גם היום אנחנו פוגשים אותה במכולת, בבית הספר, במודעות הדרושים לחיפוש עבודה ובמקומות נוספים

משמאל: אלטלנה עולה בלהבות ליד חופי תל אביב (1948)

בחדש יוני 1948, והגיעו לשיאן עם ההפצצה המפורסמת של אלטלנה שניסתה לעגון בחופי תל אביב.

כלומר, שנאת חינוך היא לא תופעה היסטורית שרלוונטית רק לתקופת בית שני. גם היום אנחנו פוגשים אותה במכולת, בבית הספר, במודעות הדרושים לחיפוש עבודה ובמקומות נוספים. 1953 שנה אחרי פרוץ המרד הגדול והנורא מדינת ישראל היא חברה שבטית, שפועלות בתוכה קבוצות שונות שבסיטואציה קיצונית, אם תרגשנה שהן נדחפות לקצה, האיום של מלחמת אחים על רקע דתי-לאומי או אידיאולוגי איננו תרחיש בלתי אפשרי.

אז נכון, יש לנו צבא חזק ומשטרה יציבה, וחוק וסדר, אך אנו טומנים את הראש בחול ומזניחים את הטיפול בשורש קיומנו. בבסיסו נוסד עם ישראל כקבוצה אידיאולוגית סביב עקרון הערכות ההדדית, החמלה והדאגה לזולת. זה הדג"א שלנו, וגנים לא מחליפים. "אל תעשה לחברך מה ששנוא עליך", או בגרסה המתקדמת שלו "ואהבת לרעך כמוך", הן לא קלישאות חבוטות מבית היוצר של קופירייטרים בני אלפיים שנה, אלא אידיאולוגיה ותפיסה חברתית שבמידה רבה ננטשה, ובימים אלה חייבת לחזור למרכז השיח הציבורי.

במשך שנים העזרה ההדדית, החמלה, החום האנושי, המשפחתיות, הבלתי-פורמליות, הסולידריות ועוד המון תכונות ייחודיות, יצרו כאן חברה שידעה להתמודד עם אויבים קשים ואכזריים. זה הכרחי כאשר חיים "בשכונה שכזאת", כמו המזרח התיכון. ולא, אנחנו לא צריכים לחשוב או להיראות אותו דבר ממש לא. מגוון הדעות וריבוי התרבויות יוצר כאן פסיפס עשיר ומדהים, אבל אנחנו חייבים להתחיל לפתח אתוס, שפה ו"ביחד ישראלי" משותפים שיאפשרו לשונים לשמור על הייחודיות שלהם, ובו בזמן להיות כאן יחד. זה יוכל לקרות אם נבין שזה בנפשונו, ולא נחכה לאירוע קיצוני מכונן שיצית שוב את הבית.

אנו - מבוגרים, צעירים וילדים - נדרשים לצאת יחד לתהליך משותף שיכלול שינוי עמוק של הלך הרוח הציבורי, של העלאת ערך הערכות ההדדית למרכז השיח הציבורי והובלת תהליך מעמיק של חיזוק הסולידריות החברתית בין כל חלקי העם. תהליך כזה יאפשר טיפול אמיתי באתגרים העומדים לפנינו, מתוך סדר עדיפות המקובל על כל חלקי העם. ממש כמו במשפחה אחת.

אנחנו חייבים להתחיל לפתח אתוס, שפה ו"ביחד ישראלי" משותפים שיאפשרו לשונים לשמור על הייחודיות שלהם, ובו בזמן להיות כאן יחד. זה יוכל לקרות אם נבין שזה בנפשונו

רק עבודה מתמדת על קירוב בינינו והבנת צורכי האחר, תוך מיגור הרגשת הזרות, החשדנות והדמוניזציה של כל מי שהוא לא "אני", תאפשר טיפול נכון בחינוך, בכלכלה, ברווחה ובבריאות. איחוד העם סביב ערכים משותפים וחיזוק האחדות בינינו יוצרים עוצמה שבכוחה להשפיע על סדר היום הציבורי ולהוביל לחברה הרצויה. או כמו שאמר הרב קוק, "עומק הרע הוא עומק הטוב, עומק השנאה הוא עומק האהבה. ואם נחברנו על ידי שנאת חינוך, נשוב להיבנות על ידי אהבת חינוך" ("אורות הקודש").

וגבירות, כל שכן, העולים לרגל הזרימו תוצרת חקלאית, ביכורים ובעלי חיים ששימשו עד אז לקורבנות.

באקט של טירוף מתודלק במשיחיות לאומית ובתחושת גאולה מתקרבת, מציתים הקנאים את כל מחסני המזון והאוכל שנאגרו בעיר. כתוצאה מכך, על העיר נופל רעב כבד עוד לפני הגעת הרומאים לירושלים בשנת 70 לספירה. הלוחמים החמושים משתלטים על מקורות המזון שנותרו, ובזכות שליטתם על הר הבית הם מצליחים לשים את ידם על מלאי של בעלי חיים שהיו מיועדים לקורבנות, שמן שהיה מיועד להיכל, מים ועוד. רוב התושבים מתמודדים עם אתגר קיומי יומיומי, בסיסי - איך לשרוד את היום. הרעב החריף מעביר אותם על דעתם ודוחף את האנשים לבצע מעשים בלתי אנושיים. סיעות חמושים פושטות על הבתים, גוררות החוצה נשים וילדים כדי להחרים פת לחם. אימהות גוזלות את שיירי האוכל האחרונים מפני ילדיהן, בני משפחה תוקפים זה את זה תמורת בדל מזון, ותופעות של קניבליזם מתפשטות בעיר. במר יאושם מנסים חלק מהתושבים לקושש עשבים קרוב לחומות, שם לוכדים אותם הרומאים ומחסלים אותם. בספרות חז"ל מסופר שהרעב היה קשה עד כדי כך ששכרם של הלוחמים בעבור ראש של לוחם רומאי היה... תמר אחד!

במקביל, טיטוס בנו של אספסיאנוס, מגיע לירושלים בראש צבא עצום: חמישה לגיונות חמושים מכף רגל ועד ראש, המונים יחדיו שישים וחמישה אלף חיילים ולצדם כוחות עזר מצוידים במגדלים וסולמות וחיל מצב. כל הכבודה מתיישבת סביב חומות העיר ונערכת למצור. ובירושלים משתוללת אש הטירוף והקנאות הדתית גם כאשר הרומאים כבר צרים על החומות. בעיר נאבקים בכוחותיהם האחרונים יוחנן מגוש חלב ואנשי הסוברים שהגאולה בפתח, בשמעון בר גיורא ותומכיו המשיחיים שסבורים שהמפתח לגאולה המתקרבת נמצא בידם. הפעם המאבק הוא גם על מי ישלוט במקורות המזון הדלים שנותרו.

את ההמשך למדנו כולנו בבית הספר - הרומאים ממוטטים בקלות יחסית חומה אחר חומה, כותשים את הכוחות המותשים שנותרו בעיר ומחסלים את רובם, ומחריבים ושורפים את בית המקדש ואת העיר כולה. חלק מהפליטים ששרדו נכנעים לרומאים, השאר ממירים את דתם ורובם יוצאים לגלות בת קצת פחות מאלפיים שנה.

קיץ שנת 2019 לספירה: הסיפור

המעוז של מלחמות היהודים בירושלים בשנים אלה נראה בלתי נתפס. הוא כל כך קיצוני וחריג, עד שהוא מאפשר לנו לצקצק בלשון ולתהות איך אפשר להידרדר למצב כזה?! מי שגדל כאן בארץ בשבעים ואחת השנים האחרונות יודע שבדרך כלל, כשיש לנו אויב חיצוני משותף, אנחנו יודעים להתאחד, ולו לרגע. אבל גם זה לא מדויק. ראינו תופעות דומות, אם כי לא בכזה היקף של שגעון, של סוג של מלחמת אחים גם בזמן מרד גטו ורשה. שתי קבוצות של מורדים יהודים בנאצים לא הצליחו להגיע לשיתוף פעולה ביניהן במלחמתן באויב המשותף, ובעקבות כך נרצחו עשרות אלפי יהודים.

גם בימים של טרום הקמת המדינה אל מול שליטת הבריטים בארץ לא השכילו לוחמי המחתרות להתאחד במלחמתם המשותפת בסילוק הבריטים מן הארץ. וזה עוד כלום, במשך תקופה ארוכה הם חיבלו אלה במאמצי אלה, ואף הרחיקו לכת וסירבו לאפשר לחלק מהיהודים לעלות לארץ כדי להציל את נפשם.

גם לאחר קום המדינה היינו עדים למלחמות בין יהודים על רקע אידיאולוגיות שונות. המפורסמת היא הקרב הידוע בין לוחמי האצ"ל לבין צה"ל שהתרחש על חופי כפר ויתקין

שנאה שאיננה רציונלית אלא יצרית, היא כמו אש יוקדת שמתלקחת ונאחזת בכל תואנה כדי להביא את האדם לבטא את עוינותו על ידי הרס, השמדה ורצח. לשנאה האיומה הזאת קוראים שנאת חינוך

גם בני האצולה והאריסטוקרטים מהממשלה הראשונה בירושלים וחלק מהכוהנים הגדולים, בכוחות מחודשים הם תוקפים את הממשלה הקנאית ששלטה בעיר, ועתה נחלקת ירושלים לשלושה מחנות עיקריים שנלחמים אלה באלה: שמעון בר גיורא - שולט בעיר העליונה ובחלק מהעיר התחתונה, מלבד הר הבית; יוחנן מגוש חלב - שולט בהר הבית ובחלק מהעיר התחתונה; אלעזר בן שמעון והקנאים - מתרכזים באזור המקדש.

חורף שנת 70 לספירה: מביא את

הנורא מכול. מתוך ניסיון להתמודד עם המצור הצפוי להם בעתיד, הורה חנן בן חנן (מי שהקים את הממשלה הראשונה) לאגור מזון רב שיכול היה להספיק לתושבי העיר למצור בן עשרים שנה. ירושלים הייתה ידועה עד אז בשפע ובמגוון המזון שקיים בה. שווקים משגשגים של עופות, פירות, קמח

אלפיים שנה של שנה

אלפיים שנה לאחר חורבן בית שני שבנו ארצה והקמנו את מדינת ישראל אבל שום דבר לא השתנה. אנו עדיין שבויים בתפיסה גלותית ושרויים בחורבן חברתי, רק בגלל אותה שנאת חינוס. הרב לייטמן על הדרך לשינוי

הרב ד"ר מיכאל לייטמן

ממש, אלא שהפעם לא היה מי שידריך את העם איך להתעלות מעליו. תהליך ההידרדרות התחיל, והפילוג הלך והעמיק. החורבן שבלב הוביל לחורבן בית ראשון. **"כשקלקלו את המקדש שבתוכם, לא הועיל המקדש החיצוני ונהרסו יסודותיו"** ("נפש החיים"). אומנם קמנו מהר מן העפר והקמנו מחדש את בית המקדש השני, אך הבקיעים שסדקו את יסודות האומה עם חורבן בית ראשון, התרחבו למכתשים עמוקים, ועם ישראל החל בהדרגה לסגת מדרגתו הרוחנית. רבי עקיבא ניסה לעצור את המפולת, אך איש לא שמע בקולו. משנתו הייחודית נשכחה, הכלל **"ואהבת לרעך כמוך"** איבד כל טעם, ואהבת האחים מעוררת הקנאה ששררה אז בין עשרים וארבעה אלף תלמידיו, התחלפה בשנאת חינוס וגרמה למותם. **"האומה הננועה מתה, ואיבריה התפזרו לכל רוח"**, כתב הרב יהודה אשלג - **"בעל הסולם"**. התפרצות האגו השלישית והגדולה מכולן, הובילה את שארית עם ישראל לצאת לגלות האחרונה ולהתפזר בתפוצות תבל.

אלפיים שנה לאחר חורבן בית שני, שכנו

על ידי האחדות", כתב רבי נחמן מברסלב, **"ועל כן בשעת קבלת התורה בוודאי נעשו מיד ערבים זה לזה"**. משה דיבר על ערבות הדדית והוביל את העם אל מעבר לפירוד שאיים לאחוז בו תחת מתקפת הרהורי השנאה - **"הר סיני"**.

האחדות בקרב עם ישראל הביאה הצלחות אדירות לאורך דורות, ביניהן כיבוש הארץ ושגשוג בתקופת ממלכת ישראל המאוחדת של דוד ושלמה, אז היו מאוגדים שנים-עשר שבטי ישראל תחת שלטון אחד. בשני רגעי השיא קמו שני בתי המקדש - אשר היו תולדה חיצונית לקשר פנימי יותר בינינו, לרצון משותף לאהבה ששכנה בלב העם. האחדות פרחת עד כדי כך, אבל אז התחיל השבר...

עומק השנאה הוא עומק האהבה

שוב פרץ האגו הסורר, לפי אותה התוכנית

התרחשה בתקופתו של אברהם אבינו לפני כ-3,500 שנה בבבל העתיקה. האגו שדחף את הבבלים להתפתח, גרם להם להיות מרוכזים בעצמם והפריד ביניהם. הבבלים החלו לחשוב שבכוחם לשלוט בכוחות הטבע המנהלים את העולם. מכוח האגו המופרז הם רצו להגיע אל מעבר לשמיים, ובנו את מגדל בבל המפורסם כסמל לכך. אז הופיע אברהם והציע להם את אהבת הזולת כשיטה להתעלות מעל האהבה העצמית. לימים נקראה שיטת החיבור שלימד "חכמת הקבלה", והמרכיב המרכזי שבה חיזק את היחסים בין אדם לחברו. המעטים שהתקבצו סביב אברהם, אבי האומה, היו לקבוצת המקובלים הראשונה בהיסטוריה, שעם השנים התרחבה לעם ישראל.

ההתפרצות השנייה של האגו התרחשה עם גלות מצרים בתקופתו של משה רבנו. בארץ מצרים מתגלה לישראל שליטת האגו ביתר עוז, וכדי להתעלות מעליו נדרשת שיטת תיקון עדכנית. משה כלל את השיטה שגילה אברהם, והצפין אותה ב"ספר הספרים" הקבלי - התורה. **"עיקר קיום התורה הוא**

סיפור ידוע על רבי עקיבא ושלושת חבריו שעלו יחד לירושלים הבירה. כשהגיעו לעת ערב אל הר הבית, נגלה לעיניהם מחזה מחריד - בית המקדש עמד שומם וחורב. כאשר התקרבו אל מקום קודש הקודשים, נדהמו לראות שועל בורח מבין ההריסות. השלושה הצטערו עד מאוד ופרצו בבכי מה, אך רבי עקיבא החל לצחוק. "מדוע אתה צוחק?" שאלו החברים. "ומדוע אתם בוכים?" שאל רבי עקיבא. "ואיך לא נבכה, הרי בית מקדשנו חרב?". צחק רבי עקיבא וענה: **"כל עוד הוגשמה נבואת הגלות, ומקום החורבן והשבר נגלה, תתקיים גם נבואת הגאולה. כעת בטוח אני כי התקומה בפתח, ובקרוב ייבנה בית המקדש השלישי"**. הצער שאחז בשלושה התחלף בשמחה, ופה אחד אמר: **"עקיבא, נישמת אותנו!"** (תלמוד בבלי).

דרך ארוכה עשה רבי עקיבא מרועה צאן פשוט ועד היותו מורה דרך, מנהיג ומקובל ענק בדורו. **"ימי בין המצרים"**, שלושת השבועות שבין י"ז בתמוז ל-ט' באב, הם ימי אבל המסמלים את חורבן הבית שחזה בו בימיו. ממרום השגתו הרוחנית הוא חזה את העתיד הטוב המובטח לאנושות, כמו שכתב השל"ה הקדוש: **"כל הגלויות והצרות יבואו לטובה באחרית הימים"**. חורבן הבית והציאה לגלות שבאה לאחר מכן, היו בעבור רבי עקיבא סימן משמח מאוד - שלבים הכרחיים לגילוי הגאולה, שהופיעו בתזמון מושלם לפי תוכנית ידועה מראש. אילו גם אנחנו היינו מכירים את התוכנית הכוללת, היינו רואים את החיים בפרספקטיבה רחבה יותר, ומעל כל צער הייתה רוכבת תחושת השמחה מהעתיד לבוא.

כרוניקה ידועה מראש

התוכנית המדוברת היא למעשה הסיפור ההיסטורי של עם ישראל. לאורך כל המסע עובר העם ארבע גלויות וארבע גאולות. לפי ההגדרה של גדולי ישראל, **"גלות היא פיזור האומה - שאין התאחדות כלל. וגאולה היא ההפך, כשיש קיבוץ והתאחדות בין אלה שהיו פזורים ומפורדים"** (המהר"ל מפראג).

כל גלות מסמלת שלב חדש של התפתחות אנואיסטית בקרב עם ישראל, שמעצבת בכל פעם מחדש את פני ההיסטוריה. ההתפרצות הראשונה שהובילה לפירוד,

Arch of Titus Menorah via Wikipedia.com (CC BY 3.0 license)

נאצי בארץ ישראל

סיפור על חלון הזדמנויות היסטורי שבו הגרמנים תמכו ביהודים, רגע לפני שהחיובי הפך לשלילי

אסף אוחיון

תפנית של 180 מעלות

היום אולי קצת קשה להבין זאת, אבל בראשית תקופת השלטון הנאצי בגרמניה, הרבה לפני שמישהו יכול היה להעלות על דעתו את הזוועות שיעשה העם הגרמני, הגרמנים ניסו בכל כוחם להעלות יהודים לארץ, כולל תמיכה כלכלית. הם בנו ארגון כלכלי מיוחד שיעזור ליהודי גרמניה לעלות מבלי להפסיד פרוטה, כדי שתהיה להם את כל הנוחיות כאן בישראל, ממש כמו שהייתה להם בגרמניה.

בשוכו לגרמניה המשיך מילדנשטיין בפעילותו בנושא, ואף השתתף בקונגרס הציוני ה-19 כנציג הרייך. הוא גייס לשורותיו את אדולף אייכמן ובשנת 1937 שלח אותו לפלשתינה, לבדוק האם היא כבר מתאימה לקלוט את היהודים. אבל למרות הכול, היהודים מגרמניה עלו לארץ במספרים קטנים מאוד. מילדנשטיין נכשל במשימתו.

כתוצאה מכישלון הפרויקט העביר את מילדנשטיין מתפקידו. שנתיים אחר כך התמנה לתפקיד סגנו, אדולף אייכמן, אשר הנהיג מדיניות הפוכה לחלוטין שהביאה לביצועה בפועל של תוכנית הפתרון הסופי להשמדת היהודים במלחמת העולם השנייה ובמהלך השואה. את הסוף המר כולנו יודעים.

שואה באמריקה

מצב היהודים באמריקה היום לא שונה ממצב היהודים באותם הזמנים שבהם ניסה הרייך לתמוך בבניין הארץ. טראמפ תומך כביכול באינטרס הישראלי-יהודי ומנסה להחליש את הגופים המתנגדים בקרב היהודים, אבל הוא לא יעמוד עוד הרבה זמן בפרץ. האנטישמיות מתפרצת באכזריות כמעט בכל אזור בעולם ואנחנו מתמהמהים מאוד להבין את חומרת המצב.

בית לאומי לעם היהודי הוא בבחינת מקלט ותו לא. אחרי הכול, מוטל עלינו להתחיל לממש את תפקידנו ההיסטורי כלפי העולם - להקים חברה אינטגרלית למופת שפועלת באחדות ובערכות הדדית, חברה שתהיה מגדלור לעולם, "אור לגויים".

גדולי ישראל, ביניהם מקובלים ואנשי רוח רבים, כתבו רבות על כוח החיבור כפתרון ל"בעיה היהודית". הרב קוק, לדוגמה כתב: "בניין העולם, המתמוטט כעת לרגלי הסערות הנוראות של חרב מלאה דם, דורש הוא את בניין האומה הישראלית. בניין האומה והתגלות רוחה הוא עניין אחד, וכולו הוא מאוחד עם בניין העולם המתפורר ומצפה לכוח מלא אחדות ועליונות, וכל זה נמצא בנשמת כנסת ישראל" ("אורות", עמ' ט"ז).

תקופת החסד שניתנה לנו, כדי להתחיל לתפקד כמו עם ולהשפיע על בניין העולם, הולכת ואחלת.

ערב תשעה באב 2019. שנאת החינם כבר לא מתעוררת בינינו בלבד אלא גם כלפינו. העולם שונא אותנו בקול רם בלי להתבייש. דו"ח האנטישמיות השנתי רושם שיאים שלא היו כמותם מאז השואה: עלייה חדה של שבעים אחוזים בתקיפות אנטישמיות בגרמניה, וביתר המדינות הגרף הולך ומזנק, דבר שמעורר ספק לגבי עצם המשך הקיום היהודי בחלקים רבים בעולם.

כאן המקום לספר סיפור נוסף. ייתכן שחלק מאיתנו שמע או מכיר את הסיפור, ייתכן שחלק יקרא אותו לראשונה, אבל כדאי להטות אוזן לנקודת הזמן ההיסטורית הזו.

יעד אטרקטיבי

בשנת 1933, כשעלתה המפלגה הנאצית לשלטון, כחודשיים לאחר מינויו של היטלר לקנצלר הרייך הגרמני, כיהן לאופולד פון מילדנשטיין כראש המחלקה היהודית בשירות הביטחון של המפלגה הנאצית. הברון מילדנשטיין ראה ברעיון הציוני פתרון לבעיה היהודית. הוא ניסה בכל כוחו לחזק את הגופים הציוניים בגרמניה ולהחליש את הגופים שקראו להתבוללות היהודים בתוך גרמניה.

כדי לדרבן את יהודי גרמניה להגר לארץ ישראל המנדטורית ובכך להפוך את גרמניה "נקייה מיהודים", פנה ד"ר קורט טוכל, משפטן ושופט יהודי-גרמני ששימש ציר התנועה הציונית בגרמניה, לברון מילדנשטיין, והזמין אותו לביקור בארץ ישראל. המטרה: לכתוב את רשמיו מהביקור בארץ הציונית המתהווה, להציג אותה בעיתונות הגרמנית כיעד אטרקטיבי ליהודים ובכך לעודד עלייה.

באביב של אותה שנה נסעו מילדנשטיין וטוכלר עם נשותיהם למשך חודש ימים לפלשתינה. הביקור היה כה מוצלח שהוא נמשך שיש חודשים וכאמור הסתכם בסדרת כתבות מחמיאות בשם "נאצי נוסע לפלשתינה", שהתפרסמו בביטאון הנאצי "ההתקפה", שערך יחף גבלס, שר התעמולה הנאצי.

השאלה היהודית

מילדנשטיין כתב באהדה על הישגי החלוצים והמתנשבים היהודים, שיצרו לדבריו סוג חדש של יהודי. הוא תיאר יהודים חורשים אדמות, מייבשים ביצות ומגשימים את הרעיון הציוני, ושיבח את הציונות כתנועה שמביאה תועלת גדולה ליהודים ולעולם, משום שמולדת יהודית בפלשתינה היא לדבריו דרך אפשרית לרפא את הפצע העולמי הקיים מזה דורות: "השאלה היהודית".

מילדנשטיין התאהב בישראל. הוא סייר בה לאורכה ולרוחבה, והפך לתומך נלהב בציונות, עד שאפילו החל ללמוד עברית. יש שמספרים כי במשרדו במטה הגסטפו אפשר היה לשמוע ניגונים מזמרת הארץ, כמו "שיר העמק" הידוע.

בעקבות פעילות פרו-ציונית זו, וכמזכרת לשיתוף הפעולה שהתקיים בין המפלגה הנאצית להתאחדות ציוני גרמניה, הנפיק העיתון מטבע שבצידו האחד מגן דוד וסביבו הכיתוב "נאצי נוסע לפלשתינה", ומצידו השני צלב קרס ושם העיתון. המטבע ניתן במתנה למנויים החדשים לביטאון הנאצי.

ארצה והקמנו את מדינת ישראל. אין ספק כי את הצעד הראשון וההיסטורי ביצענו בהצלחה לפני שבעים שנים, אלא שעדיין ניכר חוסר התאמה בין קיומנו הנוכחי על פני אדמת ישראל לבין החוסן הפנימי שלנו כעם ישראל. "בעל הסולם" כתב ב"מאמר לסיום הזוהר": "אף על פי שהקב"ה הוציא את הארץ מרשות האומות ונתן אותה לנו, עם זאת, אנו עוד לא קיבלנו אותה. אלא שבנתינה זו נתן לנו הקב"ה את ההזדמנות לגאולה. אבל כל עוד שלא באנו בזה, שום דבר לא השתנה, ואין שום הפרש בין נימוסי הארץ עתה, מכפי שהייתה עדיין תחת ידי זרים". על אף שהקמנו מדינה חזקה ועצמאית, אנו עדיין שבויים בתפיסה גלותית, שרויים בחורבן ומאוימים בכל עת להחריב את כל מה שבנינו, בשל אותה שנאת חינם. האנו התעצם עד כדי כך שאיננו מסוגלים אפילו להקשיב ולשמוע זה את זה, כי החורבן בימינו מבטא את חוסר הרצון שלנו להתקשר זה לזה.

הצד המואר של החורבן

הדרך היחידה להיחלץ מן המשבר ולזכות בחיים טובים ובטוחים, היא לשנות את היחס לחברה - להחליף את השנאה והאהבה העצמית באהבת הזולת. אנחנו חיים במציאות המנוהלת על ידי מערכת הנקראת "הטבע" - ערך השווה בשורשו הרוחני ל"א-להים" (86 בגימטריה). הטבע היא מערכת ששואפת לאיזון מתמיד ופועלת על פי חוק קבוע ואינו משתנה - חוק האהבה. או במילים יותר מדויקות: "ואהבת לרעך כמוך". כדי לזכות באושר ובכל טוב עלינו להדק יותר את הקשרים בינינו. מתוכם נעורר כוחות חיוביים שיקרבו אותנו איש לרעהו, ויספקו לנו מקורות של שפע וביטחון. "כאשר יש בישראל אהבה ואחדות ורעות בין זה לזה, אין מקום לשום פורענות לחול עליהם. ומתרחקים על ידי זה כל הקללות והייסורים" ("מאור ושמש").

בימים אלה ממש, עם סיומה של הגלות האחרונה, אנחנו עומדים לקראת "הגאולה השלמה" והאחרונה. כלומר, עומדים לזכות בחיי אושר וביטחון ובהרגשה נצחית של שלמות. "חורבן הבית היה רק הכנה לבניין השלישי, ואז תהיה גאולה שלמה, שאחריה לא תהיה גלות" ("פרי צדיק").

ימי בין המצרים יכולים להיות הימים החגיגיים והשמחים ביותר בלוח השנה העברי. במקום לשבת מכוסים בעפר עד הצואר ולבכות על מר גורלנו, עלינו למקד את הצער אל חורבן היחסים בינינו ולהתאבל רק על כך. הוויכוחים והקרעים בין הקהילות והמגורים בחברה הישראלית, מוכיחים כי דווקא עכשיו הסיבה לימי האבל האלה היא העניין האקטואלי ביותר בעבורנו. "ואם עתה אין אנו באחדות ויש שנאת חינם, איך יתכן שיבנה בית המקדש?" ("דברים אחדים"). הרי "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו" (ירושלמי).

לכן עלינו להכיר בטבע האגואיסטי שלנו, שמניע אותנו לנהוג באכזריות כלפי הזולת, לראות כיצד הוא מרחיק אותנו זה מזה, ולדרוש להתחבר ולהשלים את הפערים בינינו באהבה. כי בסופו של דבר, "נצטוונו בכל דור ודור לחזק בינינו את האחדות" ("ספר התודעה"). או כמו שכתב הרב קוק: "ואם נחרבנו על ידי שנאת חינם, נשוב להיבנות על ידי אהבת חינם".

משמרות החרם

רצף של חרמות, התבוללות ונישואי תערובת, הנהגת יהדות רפורמית, שליטה בעמדות מפתח, הכתבת מדיניות ליברלית, החלפת מצוות הדת בחוקי מוסר, זלזול בשאיפה לציון והחלפתה במולדת הנוכחית, ובעיקר שאננות מפני האסון שבפתח – הם חלק מהסימנים שהובילו את יהודי גרמניה דאז לשואה ולהשמדה כמעט מוחלטת. אותם סימנים הם גם אלה שצריכים היום להדליק נורה אדומה בכל יהודי בעולם, ובפרט באמריקה

הפגנה במנצ'סטר של פעילי ה-BDS

חנות כולבו בברלין, 1 באפריל 1933, חברי האס-אס מחזיקים שלטים שקוראים: "גרמנים! הגנו על עצמכם! אל תקנו מיהודים!"

BY-SA 3.0

רויטרס

חיסלה את השקעותיה בחברה על רקע מעורבותה בבנייה בגדה.

באירופה יבוא הירקות מבקעת הירדן צנח בעשרות אחוזים בגלל סנקציות והחרמות. אירלנד אישרה חוק להחרמת מוצרי התנחלויות. בקנדה איגוד עובדי הדואר אימץ מדיניות של חרם על ישראל. בבריטניה איגוד העיתונאים קרא לחרם על מוצרים ישראלים. באוסטרליה בעלי חנויות קיבלו איזמים על חייהם אם ימשיכו למכור סחורות מישראל. מוקדי החרם הולכים וגדלים ומקבלים תוקף ממשל, ובהדרגה חברות ועסקים יהודיים נופלים קורבן לאנטישמיות כלכלית. לרגע אל תטעו: זו לא מערכה נגד ההתנחלויות, זו מלחמה על עצם הלגיטימיות של מדינה יהודית.

"ה-BDS הוא חרם על כל היהודים בעולם", אמרה השחקנית והקומיקאית היהודייה-אמריקנית רחאן בר כשביקרה בינואר השנה בבירת ישראל, "מבחינתי מדובר ממש באותו מקרה כמו החרם הנאצי הראשון על בתי עסק יהודיים". והיא צודקת. קווי הדמיון רבים ביניהם. רק כדי לסבר את האוזן, הפעולה הגורפת הראשונה נגד יהודי גרמניה אחרי עליית הנאצים לשלטון הייתה... חרם.

מדיבורים למעשים

ביום שבת, 1 באפריל 1933, בשעה 10 בבוקר החל החרם על עסקים יהודיים במכה אחת, בכל עיר ועיירה, עד לכפר הקטן ביותר. המתכונת הייתה אחידה, לפי הוראות מפורטות: משמרות של נאצים במדי אס-אס, לעיתים חמושים ברובים, הוצבו לפני כל חנות או בית-עסק של יהודים, סימנו אותם במגן-דוד ומנעו את כניסת הקונים. ברחובות נעו מכוניות משא עם נאצים, מעוטרים בשלטים ומשמיעים סיסמאות "להתגונן, ולא לקנות אצל יהודים!". ברחובות המרכזיים של הערים הגדולות השתדלו להימנע ממעשי אלימות גלויים, אך במקומות רחוקים יותר היו מקרים רבים של ניפוץ חלונות ראווה, ביזת חנויות ופגיעה גופנית בבעלי העסק היהודים.

החרם היה מבצע של המפלגה הנאצית בראשות אחד מראשי המפלגה הנאצית יוליוס שטרייכר, ומטרתו הייתה לשלח את ההמון הגרמני דרך פעולות אנטי-יהודיות. התירוץ הרשמי של הנאצים לעריכת החרם

זכות להתקיים בעולם".

בעקבות התעשייה של תנועת ה-BDS יותר ויותר אנשים משתכנעים שישאל היא מקור הרוע בעולם. פעילי השטח של ה-BDS מגבירים את עוצמת הרוח האנטי-ישראלית המנשבת בקמפוסים, בארגוני העובדים ובמוסדות הדת, והם פועלים בהפגנות רחוב ומול חנויות שמוכרות מוצרים ישראליים.

בכל העולם יש חברות, ארגונים וממשלות שמחרימים גופים שפועלים בשטחים. כך, למשל, ב-2009 המליצה ממשלת בריטניה לרשתות המרכולים במדינה לסמן מוצרים שמקורם בהתנחלויות, על מנת לעודד חרם צרכנים. באותה שנה הודיעה ממשלת נורבגיה על משיכת השקעותיה מחברת "אלביט" בשל מעורבותה בחומת ההפרדה, וחברת ההשקעה הגדולה בעולם "בלקרוק",

איך שלא ננתח את המצב, בקרב על התודעה, ה-BDS מנצח: בקמפוסים, באיגודי עובדים ובכלי תקשורת, יותר ויותר גופים מעניקים במה לתומכים בחרם על ישראל

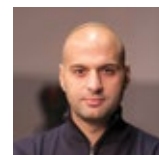

חרם על "פומה" הוא סיפור צדדי, שולך מכה קלה בכנף. על ההפסד הכלכלי לחברה או למשק הישראלי אין בכלל על מה לדבר, הוא אפסי. אבל הסיפור הזה הוא עוד נעיצה של ציפורני האנטישמיות המודרנית, שלרגע אינן פוסקות מלשלוח את זרועותיהן הארוכות. איך שלא ננתח את המצב, בקרב על התודעה, ה-BDS מנצח: בקמפוסים, באיגודי עובדים ובכלי תקשורת, יותר ויותר גופים מעניקים במה לתומכים בחרם על ישראל.

שורשי החרם

בכנס הבינלאומי הגדול ביותר למאבק ב-BDS, שערך המשרד לנושאים אסטרטגיים בירושלים לפני כחודש, בלטו שניים מהלוחמים המרכזיים: טד קרו, סנטור רפובליקני מטקסס שהתמודד על נשיאות ארה"ב ב-2016, ותאודור "טד" דויטש, נציג דמוקרטי מפלורידה בבית הנבחרים האמריקאי.

בראיונות בלעדיים שהעניקו השניים ל"ג'רוזלם פוסט" הצהירו קרו ודויטש נחרצות כי הם רואים ב-BDS תנועה שהיא לא רק אנטי-ישראלית אלא גם אנטישמית. "חרם ומתקפות אחרות על קיומם של היהודים בעולם היו בשר מבשרה של האנטישמיות במשך מאות שנים, ותנועת ה-BDS היא אחת ההתגלמויות העדכניות ביותר שלה", אמר קרו. "זו תנועה אנטישמית השואפת לדה-לגיטימציה של ישראל ולהרס המדינה היהודית - והיא ראויה לכל גנאי". "השורשים של תנועת ה-BDS", הוסיף דויטש, "הם באמונה האנטישמית שרק למדינה יהודית אין

יטאי אהרונה

"פומה" היא חברת הלבשה והנעלה גרמנית גדולה. מותג ספורט עולמי. מעצמה שמעסיקה 9,300 עובדים ומגלגלת מיליארדים בשנה. לפני כשנה החליפה החברה הגרמנית את חברת אדידס, ושילמה כ-400 אלף שקל כדי להעניק חסות להתאחדות לכדורגל בישראל. כסף קטן עבורה, הזדמנות גדולה עבור שונאי ישראל.

בחודש שעבר פצחה מתקפה על "פומה". תנועת ה-BDS, התנועה הכולטת בקריאה לחרם בינלאומי על מדינת ישראל בתחומי הכלכלה, התרבות והאקדמיה, הכריזה על חרם נגד החברה מתוך כוונה לעודד צרכנים שלא לקנות ממוצריה עד שזו תתחייב להסיר את חסותה מההתאחדות לכדורגל בישראל.

במעין רפלקס מותנה הצטרף גם "הקמפיין הפלסטיני לחרם אקדמי ותרבותי על ישראל" (PACBI), תת-ארגון של תנועת ה-BDS, והודיע על יום חרם נגד חברת "פומה". פעילי ה-BDS הפגינו מול חנות החברה בעיר מנצ'סטר בבריטניה, חסמו את הכניסה בשלטים גדולים, צעקו להחרים את "פומה", ואף חדרו לחנות כמחאה על החסות שנותנת החברה להתאחדות לכדורגל. להם לא אכפת שספורט לא אמור להיות קשור לפוליטיקה. כל עוד ההתאחדות תומכת בקבוצות מהתנחלויות שנבנו על אדמה פלסטינית, לטענתם, הם ימשיכו להרעיש עולמות.

המשך בעמוד הבא >>

משמרות החרם

<< המשך מהעמוד הקודם

היה כי זוהי תגובה נגדית לדרישת ארגונים יהודים בארה"ב ובריטניה להחרים תוצרת גרמנית עקב עליית הנאצים לשלטון.

חרם זה נכשל, מכיוון שארץ יום אחד בלבד, אך הוא נתן לגיטימציה לפעילות אנטי-יהודית וכן נתן לה תמיכה רשמית, שלא הייתה קיימת עד אז. דווקא אי-הצלחתו של החרם הוכיחה לנאצים שרעיונות האידיאולוגיה טרם חלחלו עמוק לתודעת הגרמנים, והבהירה למפלגה כי צריכה להיבנות שיטה מחושבת ולא ספונטנית. זו ראשיתה של המשנה הסדורה הנאצית למימוש האידיאולוגיה האנטישמית.

כמעט כל מה שאמרו אז הנאצים על היהודים אומרים היום תומכי ה-BDS על ישראל. הנאצים טענו שהיהודים הם שורש כל הרוע, שהם הביאו על איופה את מלחמת העולם הראשונה, שהם הרסו את כלכלת גרמניה ושהם חותרים נגד המדינה. בדומה לכך, ה-BDS טוענים שישראל מחרחרת מלחמות, מנצלת את הפלשתינים התמימים חסרי הישע, עושקת את העולם, ובנוסף מבצעת רצח עם.

יתר על כן, בתקופת השואה לא הייתה מדינה יהודית. היום יש מדינה, וניתן לראות כיצד אותן טענות מועלות כלפי הישות המדינית הציגית וכלפי היהודים היושבים בחו"ל. למרות שיהודים רבים בגולה מתנערים ממדינת ישראל, או לפחות ממדיניותה הרשמית, תנועות החרם למיניהן אינן עושות הבדלה כזו. בשבילים, יהודי, הוא יהודי, הוא יהודי, ויהודי טוב הוא יהודי מת.

דויטש: "השורשים של תנועת ה-BDS, הם באמונה האנטישמית שרק למדינה יהודית אין זכות להתקיים בעולם"

בית ספר לשנאה

החרם הכלכלי על ישראל הוא סממן נוסף שמאותת לנו על הסכנה שבפתח. הצלחתה חסרת התקדים של תנועת החרם הכלכלי גרמה לחברה הישראלית "סודהסטרים" להעביר את מפעליה לתחומי הקו הירוק. מאוחר יותר עשתה כן גם חברת הקוסמטיקה "אהבה". שלא לדבר על הפסקת הפעילות של חברת הבנייה האירית CRH ושל חברת הסלולר הצרפתית אורנג' בישראל. ואם אלה אינם נוגעים בסיסנו, אז יש חזית נוספת שרומסת אותנו בהדרגה.

ההצלחה הגדולה והמהדהדת ביותר של פעילות ה-BDS נרשמה בעולם האקדמיה במדינות המערב. שם מסרבים חוקרים בכירים אחדים לקיים קשרים עם אוניברסיטאות בישראל או עם חוקרים ישראלים, ואגודות הסטודנטים פועלות נגד השקעה בישראל או בחברות ישראליות. לדוגמה, בפברואר 2016 קרא איגוד הסטודנטים לתארים מתקדמים של אוניברסיטת ניו-יורק למשוך השקעות כספיות מישראל לאות הזדהות עם עובדים וסטודנטים פלסטיניים ודרש לסגור את השלוחה של האוניברסיטה בתל-אביב.

תנועת החרם מכה שורשים גם בכל הקמפוסים של המוסדות האקדמיים בארה"ב, ומדובר במאות, כולל כל הקמפוסים של אוניברסיטאות העלית כמו הרווארד, פרינסטון, קורנל ומיישיגן. אך מלבד האיום בחרם אקדמי על ישראל

מנהלת תנועת ה-BDS קמפיין אגרסיבי שחורג מכיתות הלימוד בקמפוסים בארה"ב, מגיע למעונות הסטודנטים, יוצר אוזירה עוינת ואלימה, ופוגע גם בסטודנטים יהודים שתומכים בישראל באופן פומבי.

חודשיים בלבד אחרי עליית הנאצים לשלטון, באפריל 1933, נחקק "החוק להשבת הפקידות על כנה". מטרתו הייתה להרחיק את היהודים מכל עמדות המפתח הממלכתיות. אנשי מדע ואומנים יהודים הורחקו מהאוניברסיטאות בשיתוף פעולה של הסגל האקדמי, ונאסר על היהודים ללמד וללמוד באוניברסיטה. עוד באותה שנה הוקם "משרד הרייך לתעמולה ולהשכלת העם" בראשה עמד יוזף גבלס. היטלר רצה לבסס את מערכת החינוך על טהרת הגזע הארי, ומורים ומרצים לא ארים, ביניהם יהודים כמובן, פוטר.

הרעל מחלחל

בראשית חודש אוקטובר 1933, כחצי שנה לאחר הקמת משרד הרייך לתעמולה, שלחו ארגוני האורתודוקסיה העצמאית עצומה לקנצלר: "מצב היהדות הגרמנית, שנוצר כיום על ידי העם הגרמני, בלתי

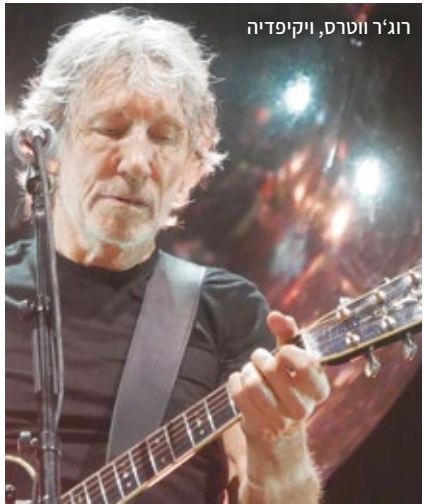
נסבל לחלוטין גם מבחינת מעמדם המשפטי וקיומם הכלכלי של היהודים... היהודים הוצאו משירותי המדינה ומוסדות מוניציפאליים, היהודים הורחקו מחיי התרבות, ממוסדות ההשכלה ומהקתדרות המדעיות. רק מספר מוגבל של סטודנטים ותלמידים יהודים מכל האוניברסיטאות ובתי-הספר התיכוניים יורשה לעמוד בבחינות, ושורה של בחינות תהיה סגורה בכלל בפני תלמידים יהודים. אסור לעורכי-דין יהודים לייצג ארגונים ציבוריים

למרות שיהודים רבים בגולה מתנערים ממדינת ישראל, או לפחות ממדיניותה הרשמית, תנועות החרם למיניהן אינן עושות הבדלה כזו. בשבילים, יהודי, הוא יהודי, הוא יהודי טוב הוא יהודי מת

ומוניציפאליים. לרופאים יהודים אין יותר זכות לעבוד בקופות החולים. הם הורחקו מבתי חולים ציבוריים". חרם של ממש.

כתוצאה ממצב זה נשארו לפתע עשרות אלפי יהודים-גרמנים ללא כל אמצעי קיום. בצר להם, הם פנו מתחומי הפקידות, המקצועות החופשיים והמסחר, אל ענפי המלאכה והחקלאות. אבל שם נמשך החרם נגדם ביתר שאת. גסיסה איטית.

באותה עצומה ביקשו היהודים-הגרמנים "להוסיף את השמצת היהדות, הפוגעת

בכבודה והמקיפה בקצב גובר והולך את העם כולו ביחסו העוין כלפי היהודים, שנשארו ללא אוויר לנשימה. בנוסח החוקה הרשמי צוין דרג היהודים כדרג הצבעונים. בספרי הלימוד מתואר היהודי כנבל מהסוג הגרוע ביותר, ובכך מחדירים לתודעת הנוער כבר בגיל הרך את האיבה נגד כל יהודי באשר הוא. בעיתונות, ברדיו ובנאומים מדובר בהכללות על כל מעשה שלילי של יהודי פלוג, כאשר מקרה מעין זה יוגדר כפשע יהודי, שהיהדות כולה אחראית לו". התעמולה הנאצית החלה לחלחל.

הצד האפל של התרבות

כאשר הוקמה תנועת הנוער ההיטלראי ("היטלר יוגנד"), במטרה להטמיע בדור הצעיר את תורת הגזע ועליונותו של הגזע הארי, נאסרה כל פעילות של תנועות נוער אחרות. כל בני הנוער מגיל 8-15 היו מאורגנים בתנועה זו. שם למדו את האידיאולוגיה הנאצית, עסקו באימון גופני, והתחנכו לציות ולנאמנות צבאית ולאומית.

באותן השנים, מקורות הידע והתקשורת נשלטו בידי המדינה. חל פיקוח על העיתונות תחת שליטה והכוונה, החדשות צונזרו והוכתבו בידי הממשל. מאמרי שטנה נגד היהודים פורסמו בהם כחלק מהתעמולה, והעיתונות שימשה שופר התעמולה של המדינה הנאצית. "משרד הרייך לתעמולה ולהשכלת העם" הדגיש את התרבות הנאצית. המדינה החליטה אלו יצירות אומנות, מוזיקה, ספרים, סרטים, עיתונים ומחזות יקראו, ישמעו ויראו. הוטל חרם על יצירות יהודים ואיובי הגזע. ספרים אשר חוברו בידי יהודים או על יהודים הועלו באש, ונותרו יצירות אריות שהדגישו את המוטיבים של אדמה, דם ושבטיות, והבליטו את היופי מול יצירות מושחתות של המערב והיהודים.

גם בעולם התרבות של שנות האלפיים תנועת החרם רושמת הצלחות על שמה, כשהיא משכנעת אומנים בינלאומיים שלא

רויטרס

ודומיהם. אל ליהודי ארה"ב לחשוב שרק בגלל שהם מזדהים עם מיעוטים, העם האמריקאי ינהג בהם אחרת מכפי שהגרמנים נהגו ביהודים.

הנוכחות הבולטת של יהודים בקרב בכירי שתי המפלגות עשויה לפעול לרעתם בעת צרה. היהודים תמיד היו שעיר לעזאזל, ומה קל יותר יהיה למנהיגי שתי המפלגות הגדולות מלעשות זאת בעתיד? הם יוכלו לומר, למשל, למה אנחנו רבים?

לקראת סוף המאה ה-18 היהודים היו להוטים להפוך לחלק אינטגרלי מהחברה הנוצרית, והיו מוכנים לעשות הכול כדי להתקבל אליה: יהודי גרמניה היו מוכנים להוציא מסידור התפילה כל אזכור לכמיהה רבת השנים לחזרה למולדת

מכאן היהודים הדמוקרטים מסיתים נגד טראמפ, ומכאן היועצים היהודים של טראמפ מסיתים נגד חברות הקונגרס המוסלמיות מהמפלגה הדמוקרטית. אם ניפטר מהם, ניפטר מהשנאה.

ההיסטוריה חוזרת והלקח כמעט ברור. אל תתפתו לחפש פסלי בשר ודם אשמים בין השורות, הם לא נמצאים כאן. תמצאו פה קריאה לשבת יחד, לשאול שאלות מהותיות: מי אנחנו, מאיפה באנו ולאן אנחנו הולכים, ומתוכן לצאת לדרך משותפת שלא מונעת מתוקף פחדים ודחפים חומריים, אלא משאיפה לרוח וחזון.

לירושלים; יש מולדת חדשה, גרמניה. כך הפכה היהדות הרפורמית סמל למוכנות להחליף מסורת עתיקת יומין, בתמורה לשוויון אזרחי וקבלה חברתית.

לאחר התבססות היהדות הרפורמית ככוח מרכזי בגרמניה, היא התפשטה למספר מדינות במערב אירופה ולארה"ב. בעוד שבגרמניה היא נאלצה כל הזמן להתגונן מפני הממסד האורתודוקסי ומהתערבות הממשלה, בארה"ב לא היה פיקוח ממשלתי על הדת, והיהודים יכלו לפעול בה כרצונם. היהדות הרפורמית אימצה את ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות כדי להפוך לכוח מוביל ומשפיע בתחומי הכלכלה, הבידור, החינוך והפוליטיקה במדינה. מאז ועד היום השתלבו היהודים בכל פינה בחיים הציבוריים בארה"ב: נוכחותם בולטת מאוד בכלי התקשורת, הם קובעים את סדר היום הציבורי ומשפיעים על דעת הקהל בכל רחבי ארה"ב.

גול עצמי

כיום 58% מיהודי ארה"ב מתבוללים, ואם להוציא את האורתודוקסים מן הסטטיסטיקה, האחוז עולה עד למעלה מ-70%. "שואה שנייה", כפי שנשמעה לאחרונה האמירה השנויה במחלוקת נגד נישואי התערובת. אפילו התנועה הרפורמית מאבדת מכוחה. כבר אין כמעט מצוות או מנהגים, אלא הדגש הוא בעיקר על מוסר. ומי נחשב מוסרי? אדם שומר חוק, ליברלי, דמוקרטי, פלורליסטי, פרוגרסיבי, אדם המתנגד לכל סוג של דיכוי. ואם ישראל נחשבת בעיני הדמוקרטים הלא-יהודיים כמדינה כובשת וגזענית, אז היהודים הדמוקרטים, שהם 75% מיהודי ארה"ב, יוצאים נגד ישראל. זהו הגרעין הקשה של התנועות האנטי-ישראליות בארה"ב.

הדבר החמור ביותר הוא שאותם סימנים מקדימים של שואה מובלים עתה על ידי היהודים עצמם, על ידי המנהיגים היהודיים בארגונים כמו ג'יי סטריט (J Street), קול יהודי לשלום (JSPV), תנועת ה-BDS,

רות', מפרט בספרו: "במאות ה-14 וה-15 אלפי יהודים התנצרו, בעיקר מרצונם החופשי ולא כתוצאה של לחץ. 'הנוצרים החדשים' עוררו בכך עוינות חריפה נגדם, אשר הצטברה בסופו של דבר למלחמה. הגזענות האנטישמית גאתה, ולראשונה בהיסטוריה נקבעו מעמדות 'טוהר הדם' (הבחנה בין בעלי דם נוצרי טהור ובין אלה השייכים לנצר יהודי). לבסוף הוקמה האינקוויזיציה, רבים מן 'הנוצרים החדשים' הואשמו לשווא, ונשרפו. דווקא היהודים שהמשיכו את חייהם כיהודים ואת יחסיהם הנורמליים עם הנוצרים כמימים ימימה, להם לא קרה דבר. כלומר, כל עוד נשארו היהודים נאמנים למורשתם ולא ניסו להיטמע או להתבולל בתרבויות זרות, הם התקבלו בברכה, או לפחות הניחו להם לנפשם". אלא כשם שהיום לא מבחינים בין מדינת ישראל ליהודים בעולם, כך אז, בסופו של דבר, ניחתה המכה על כל יהודי ספרד, ובקיץ 1492 גורשו כולם עד אחד.

בדומה לסוף ימי בית שני, גם בראשות האינקוויזיציה עמדו יהודים שהמירו את דתם. ידוע שסבו של תומאס דה טורקמדה, "האינקוויזיטור הגדול של ספרד", האחראי על ביצוע האינקוויזיציה ומימוש הגירוש, היה גם הוא יהודי.

שואה שנייה

דוגמה נוספת להיטמעות היהודים ולדחייתם התרחשה בגרמניה, לפני מלחמת העולם השנייה ובמהלכה. החל מהמאה ה-16, במקביל לרנסנס, נהגו יהודי גרמניה משקט יחסי. הם לא קיבלו מעמד שווה או אזרחות, אך השלטונות הניחו להם לנהל את חייהם יחסית ללא הפרעות ובנפרד משאר החברה בגרמניה. על אף השקט היחסי, ברגע שנודמן להם התחילו היהודים להתערבב ולהיטמע בתרבות הגרמנית, בדרך דומה מאוד לזו שהמיטה עליהם את האסון בספרד. כך, דווקא בגרמניה, נוסדה היהדות הרפורמית.

לקראת סוף המאה ה-18 היהודים היו להוטים להפוך לחלק אינטגרלי מהחברה הנוצרית, והיו מוכנים לעשות הכול כדי להתקבל אליה: יהודי גרמניה היו מוכנים להוציא מסידור התפילה כל אזכור לכמיהה רבת השנים לחזרה למולדת, הרב ושליח הציבור החליפו את הלבוש הגלותי בסגנון גרמני מודרני, הכיפה הוקטנה עד שנעלמה, יום השבת זז ליום ראשון כדי

טד קרוז, ויקיפדיה

שישתלב עם יום המנוחה של הנוצרים, בבתי הכנסת הוצב עוגב כנהוג בכנסיות, ברית המילה כבר לא הייתה בגדר חובה, והחשוב ביותר, נגזזה השאיפה לחזור

להופיע בישראל. אחד הדוברים המובילים של התנועה הוא סולן להקת "פינק פלויד", רוג'ר ווטर्स, שרותם את שמו ותורם רבות למאמצי החרם התרבותי על ישראל. קשריו הענפים מסייעים לו כדי להשפיע על אומנים שונים שלא להופיע בישראל, ביניהם הכימקל בראדרס, בון ג'ובי, רובי וויליאמס, הרולינג סטונז, ניל יאנג ונוספים. בזה אחר זה הוא מהפנט אותם, כמו צלילי המוזיקה הפסיכדלית שלו. בחלק מהמקרים מצליח לו ולתנועת ה-BDS, ובחלק לא.

מותק, היהודים התכווצו

"היום נמצאת הצמיחה הדמוגרפית היהודית במגמה שלילית מתמשכת, אך הסיפור התחיל כאלפיים שנה קודם לכן. כשהיהודים נפגשו לראשונה עם התרבות ההלניסטית ביוון העתיקה, משפחות יהודיות רבות מיהרו להתתיוון ולהמיר את דתן. השמות הפרטיים והלשוניות הוחלפו, מנהגים יוניים אומצו, התורה תורגמה ליוונית, וחלה היטמעות תרבותית כוללת של היהודים בתרבות יוון. בהתאמה ננטשו ערכי האחדות והערבות ההדדית שאפיינו והגנו על עם ישראל לאורך השנים, ואומצו בהתלהבות ערכי האגואיזם והתחרות הדורסנית. טיבריוס יוליוס אלכסנדר - בנו של אחד מראשי הקהילה היהודית באלכסנדריה, שאביו תרם זהב לציפוי שערי בית המקדש - נעשה לדמות היהודי האנטישמי שסימלה את אותה התקופה. טיבריוס מונה להיות מושל פרובינציית יהודה והאזור, שבירתה ירושלים. כמו כן, הוא הפך להיות מצביא בצבא רומא, וכשפרץ מרד יהודי באלכסנדריה, הוא פיקד על דיכוי המרד באמצעות הרג המוני. תחתיו הומתו בחרב 50 אלף מיהודי עיר מולדתו אלכסנדריה. כשסיים שם הצטרף לטיטוס, המפקד העליון של צבא רומא שדיכא את המרד הגדול והחריב את בית המקדש השני, ונעשה לסגנו במצור על ירושלים.

לרגע אל תטעו: זו לא מערכה נגד ההתנחלויות, זו מלחמה על עצם הלגיטימיות של מדינה יהודית

תאודור "טד" דויטש, ויקיפדיה

בדומה ל"חוקי הגזע" הנאצים, ספרד של לפני האינקוויזיציה חוותה תהליך דומה. חוקר ההיסטוריה של היהודים באוניברסיטת ויסקונסין, פרופ' נורמן

אהבה תוצרת ישראל

ט"ו באב נתפס כמין גרסה תנכ"ית-עברית של "יום האהבה". אבל מה הסיפור המפתיע שמסתתר מאחורי היום הזה שהפך אותו ליום מיוחד בשנה? שיעור לא צפוי על אהבה

אורן לוי

שיעור באהבה

חכמת הקבלה מלמדת שאהבה אמיתית ושלמה יכולה להיבנות רק על פני שנה, כמו שני קטבים - פלוס ומינוס - המשלימים זה את זה. "על כל פשעים תכסה אהבה" (משלי).

בכל שלב בחיינו חושף בפנינו האגו פרוסה נוספת שלו, הבאה לידי ביטוי בתחושות ריחוק, דחייה ושנאה כלפי האחרים. אין צורך לטשטש או לשנות את השנאה, היא חלק אורגני מהבריאה, "כמו שאמר חז"ל (מסכת קידושין): 'בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין', הכוונה היא למאור שבתורה שמחזיר למוטב". כל שמוטל עלינו הוא להתחבר בינינו, וכך לעורר את הכוח החיובי, את כוח ה"תורה" - כוח החיבור והאהבה, אשר ביכולתו לנטרל את השנאה ולהביא לאיזון, לרוגע ולשלווה.

ככל שנשקיע מאמצים להתקשר איש אל רעהו - בעזרת הידברות, מעגלי שיח ופעולות חיבור משותפות - כך נעורר את כוח האהבה שיכול לקשור בינינו "כאיש אחד בלב אחד". מעל הפשעים והשנאה אנחנו בונים רקמה עדינה של אהבה שמתקבעת ומשתמרת. "עיקר החיות והקיום של כל הבריאה, היא על ידי שבני אדם שמשונים בדעותיהם נכללים יחד באהבה ואחדות ושלום" ("ליקוטי הלכות"). אהבה היא תכלית ההתפתחות שלנו. לא מדובר על חיבור לבני זמננו, אלא על חוק טבע מחייב המציאות, שבסופו נחבר את כל המציאות למערכת אחת שלמה.

בין שני הכוחות העצומים שנמצאים בבסיס מערכת היחסים בינינו נגלה את "העולם העליון" - הממד העליון של הקיום האנושי, עולמות שלמים של חיבור ואהבה, חיים נצחיים. אז נוכל להתחיל להרגיש את המציאות דרך האחרים, גבולות התפיסה יתרחבו, החושים יתחדדו וההסתכלות על העולם תהיה ברובד רוחני ובעומק אינסופי.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה

ט"ו באב, המסמל את אהבת האחים שהתגלתה בין שבטי ישראל המפולגים, מגיע שבוע אחד בלבד לאחר ט' באב, שמסמל את שנאת החינם כתוצאה מחורבן הבית. "ט"ו באב הוא ההמתקה של ט' באב" ("ליקוטי הלכות"). סמיכות המועדים איננה מקרית, היא באה להדגיש שכאשר מתגלה מקור הרע, אפשר לבנות מעליו אהבה. לכן נהוג ביום זה להרבות בחיבור ובאהבה. "ואהבת לרעך כמוך" - זה כלל גדול בתורה, וכאשר נעמיק בלימוד חכמת החיבור תשוב המשמעות המחודשת למילה אהבה, וט"ו באב יחזור להיות יום של חג ממש.

לאהוב באמת פירושו לרצות שיהיה לזולת טוב, לרצות לתת ולהעניק לו. "ואהבת לרעך כמוך, כמוך בלי שום הפרש, כמוך בלי חילוקים, בלי תחבולות ומזימות, כמוך ממש" ("מסילת ישרים").

בסוף ספר שופטים מסופר על איש משבט לוי שהיה במסע חזרה לביתו עם הפילגש שלו. משהחשיך היום ונותרה עוד דרך ארוכה, נאלצו השניים ללון בעיר בתחום שבט בנימין. "בימים ההם אין מלך בישראל, איש הישר בעיניו יעשה". בחצות הלילה הגיעו לפתע אל המקום תושבי העיר שהתפרסמו לשמצה בהתנהגותם הגסה, והתעללו באכזריות בפילגש עד למותה. איש שבט הלוי הזדעזע קשות מן המעשה, ובתגובה על כך ביתר את גופתה של פילגשו לשנים-עשר חלקים, ושלח חלק לכל אחד משבטי ישראל ל.

בני ישראל התחלחלו מן ההתנהגות הלא אנושית, ודרשו משבט בנימין להסגיר לאלתר את הפושעים, כדי להוציאם להורג. משסירבו בני בנימין לדרישה, פרצה בין השבטים מלחמת אחים קטלנית שבה כמעט והושמד כל שבט בנימין. אחד-עשר השבטים לא הסתפקו בניצחון, והנחיתו מכה ניצחת על בני השבט. בנוסף הם נשבעו כי לעולם לא יחתנו את בנותיהם עם המעטים מבני בנימין שנותרו בחיים.

"אם בטל שבט אחד, בטלים ישראל מן העולם", מובא במשנה. עם השנים התחזק הקרע בין שבטי ישראל, עד כי בנימין הפך ל"שבט בסכנת הכחדה". בני ישראל התחרטו על החרם שקבעו, ובט"ו באב התירו לבני שבט בנימין לשדך לעצמם נשים מבנות העיר שילה. "לכו וארבתם בכרמים. וראיתם, והנה אם יצאו בנות שילה לחול במחולות, ויצאתם מן הכרמים, וחטפתם לכם איש אשתו מבנות שילה, והלכתם ארץ בנימין" (שופטים, כ"א).

ט"ו באב - סמל לאהבת אחים

פרשיית "פילגש בגבעה" שהביאה לסיום מאבקי הכוח והשליטה בין שבטי ישראל, היא אחת הסיבות שהפכו את ט"ו באב לסמל של פיוס, אחדות ואהבה בעם ישראל, כמו שבזה, להשפיע כל אחד ואחד לחברו מטובתו" ("תפארת שלמה").

כמעט 3,000 שנים עברו מאז סיפור המעשה, ועם ישראל עדיין מחולק לשבטים. הפעם אין מדובר בחלוקה המסורתית לשטים-עשרה נחלות אשר בהן התיישבו השבטים, אלא בעשרות שבטים בעלי תפיסת עולם והשקפות אידיאולוגיות שונות, או בני מוצא אתני המאוחדים בתפיסתם התרבותית. מה שבטוח הוא, שהפיצול חוגג והשנאה גוברת. השאלה הנשאלת היא, מה בכלל יכול לחבר אותנו לעם אחד? או מה ישכין בינינו שלום, אחדות ואהבה?

חכמת הקבלה מתארת שני כוחות שפועלים במערכת הטבע ובקרב האנושות: אהבה ושנאה. הטבע האגואיסטי שטבוע בנו מלידה "בראתי יצר הרע", הוא הכוח השלילי ששולט, והוא רק הולך וגדל מיום ליום. כתוצאה מכך אנחנו מתנהגים בחוסר התחשבות זה כלפי זה, התנהגות המובילה לסכסוכים בבית, בעבודה, בכבישים ובכל מקום.

גם כאשר אנחנו לכאורה "אוהבים" מישוהו, אנחנו בעצם אוהבים את התחושה הטובה שהוא מספק לנו. כלומר, מושא האהבה נמצא שם כדי לספק את המאוויים האגואיסטיים שלנו בלבד, וברגע שהוא מפסיק לספק לנו תענוג, הקסם פג וה"אהבה" כלפיו פוחתת. אם כך, מה זה לאהוב באמת?

לאהוב באמת פירושו לרצות שיהיה לזולת טוב, לרצות לתת ולהעניק לו. "ואהבת לרעך כמוך, כמוך בלי שום הפרש, כמוך בלי חילוקים, בלי תחבולות ומזימות, כמוך ממש" ("מסילת ישרים"). כשאנחנו אדם מרגישים מה חסר לו ומחפשים איך למלא אותו, בדומה לאם שחשה דאגה אינסטינקטיבית לתינוק האהוב שלה. זאת אהבה. בספר הזוהר כתוב: "על אהבה עומד הכול", אז מה עושים כשמתעוררת שנאה כמו בסיפור השבטים?

ימי עלייה

קשה להאמין, אבל על אדמת ארץ ישראל שכנה פעם ישראל שהיום אנחנו פחות מכירים. חברה שבה כולם דאגו זה לזה, בדיוק החברה שכולנו מייחלים לה היום

נגה זמיר

בימים בהם בית המקדש עמד על תילו וישראל חיו באחדות ובאהבת אחים, הם היו מקור השראה לכל העולם. חז"ל מספרים על לא-יהודים רבים שנדהמו לראות את המחזה המרהיב של העלייה לרגל, וביקשו להצטרף אל תוך ים האהבה. "ועולים לירושלים ורואים את ישראל... והם אומרים, אין יפה להידבק אלא באומה זו".

עוד מתואר איך העולים לרגל התקבלו בליווי כלי נגינה ובזרועות פתוחות, ולא היה אחד שלא מצא ארוחה טובה ומקום לישון, כך שלא הייתה לו כל דאגה על צרכי עצמו והיה יכול להיות להיטען תקווה ולהקדיש את כל זמנו ומרצו לפעולת מיוזוג הלבבות לבדה.

כך מתועד המצב הנפלא הזה במקורות: "וכל בעלי אומנויות שבירושלים עומדים לפניהם ושואלים בשלומם: 'אחינו, אנשי מקום פלוני, באתם לשלום?', והחליל מכה לפניהם עד שמגיעים להר הבית". לא היה אדם שהגיע לירושלים ולא דאגו לכל צרכיו. "לא אמר אדם לחברו: לא מצאתי תנור לצלות פסחים בירושלים... לא מצאתי מיטה שאישן עליה בירושלים" (אבות דרבי נתן).

גם הפילוסוף פילון האלכסנדרוני מצייר בהתפעלות את תמונת העלייה לרגל: "אלפי אנשים מאלפי ערים, אלה דרך היבשה ואלה דרך הים, ממזרח וממערב, מצפון ומדרום, מגיעים בכל חג אל בית המקדש כאל מקלט משותף, אל נמל מוגן מפני סערות החיים בלב מלא תקווה טובות הם עושים את החופשה החיונית הזאת בקדושה ובמתן כבוד לאל: הם גם קושרים קשרי ידידות עם אנשים שלא הכירום עד כה, ובמיוזוג הלבבות... הם מוצאים את ההוכחה הניצחת לאחדות" ("על החוקים לפרטיהם").

קשה לדמיין שעל האדמה זרועת המהומה הזאת שכנה פעם ישראל כל כך אחרת, קשה לתאר תמונת מצב כל כך מנוגדת להיום, אבל דווקא הפער הזה מאפשר לנו להגיע לבירור שלם, שאין לנו תקווה או תשובה אחרת אלא להימשך לשם. וזה לא רחוק ובלתי מושג כמו שנראה, כל מה שצריך זה לקבוע בליבנו שבזה אנחנו רוצים. אז קשיי הדרך לא ייראו אימים כל כך, ונעלה. ביחד נעלה.

איך יוצאים מזה?

ערב היכרות לקראת פתיחת קורס בחכמת הקבלה

קבלה לעם
חיים עם משמעות

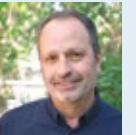
לפרטים: 1-700-509-209 | kab.co.il

Photo by Wendell Shinn on Unsplash

מגרש השדים

אתם מאמינים בשדים? אני לא. אבל מסתבר שהשדים מהעבר שבו לרדוף אותנו. חזרתי השבוע מכנס מיוחד למאבק באנטישמיות באוקספורד וזה מה ששמעתי

ערן קורץ

בתפאורה כמו לקוחה מתוך סרט של "הארי פוטר", נערך החודש באוקספורד כינוס של אנשי אקדמיה מרחבי העולם, שהתכנסו על מנת לבנות תוכניות לימודים להתמודדות עם תופעת האנטישמיות. איכשהו מצאתי את עצמי שם.

בגילי המופלג, 56, אני סטודנט לתואר שני באנטישמיות ודה-לגיטימציה לישראל באוניברסיטת חיפה. איך התגלגלתי לשם שווה ספר בפני עצמו, אבל לא על עצמי רציתי לכתוב, אלא על הלבושים החדשים של האנטישמיות שפרצה לחיים של יהודי העולם המערבי, בייחוד יהודי אנגליה וארה"ב, ועל הקשר שלהם לחיים של כולנו במדינת ישראל.

בשנים האחרונות נמצאים היהודים באנגליה ובארה"ב תחת מתקפה חריפה. והם ממש לא יודעים את נפשם מרוב חשש. שורשי המתקפה הם אנטישמיות מסורתית, זו של "הפרוטוקולים של זקני ציון" עם תיגוקות, עם עלילות דם ועם כל הסמלים של גבלס ו"דרך שטירמר" שחשבנו שנעלמו מן העולם. הלבוש מעודכן לפי צו האופנה האחרונה - אנטי-ציוני, אנטי-ישראלי.

מדינת ישראל, הביטחון שלנו, ה"לעולם לא עוד", המפלג של

היהודים שנרדפו בכל העולם, נשאת על גבה חטוורת יהדות בינלאומית, שרבים מהם - כן, מהיהודים - היו שמחים לו היינו נעלמים מעל פני האדמה. אנחנו, והמדינה שלנו. שנאת ישראל היא הבון-טון היום.

כשזה בא מהצד הימני של המפה הפוליטית זה ברור. לאומנים אנטישמים תמיד שמחו להאשים את היהודים בקונספירציות ובכל הרעות החולות בעולם. ושלא תבינו לא נכון, הן מעולם לא נעלמו. "הפרוטוקולים של זקני ציון" עושים קמבק. פוליטיקאים ימניים-קיצוניים, אנטישמיים ומכחישי שואה - כמו דיוויד דיוק בריטי - ממלאים אולמות של אלפי אנשים ששילמו עשרות לירות שטרלינג כדי שיספר להם עד כמה העולם נשלט על ידי משפחת רוטשילד ושליחיה הציונים,

שישתיקו אותם. שלא לדבר על המפלגה הדמוקרטית, שם מצהירים בגלוי על הצורך בשינוי המדיניות כלפי ישראל.

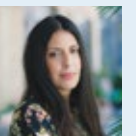
ישראלים שחיים כאן, בישראל, לא מודעים לכך. כמוני לפני הנסיעה. מבחינתנו שהיהודים בתפוצות יפסיקו לבכות ויעלו ארצה, אם קשה להם. אבל השנאה המופנית כלפי המדינה וכלפי הציונות כל-כך גדולה, שהיא הגיעה לנקודת האל-חזור. זאת לא "הבעיה שלהם", זאת הבעיה שלנו. העולם לא מבחין בין היהודים, מבחינתם כולם שדים.

ועוד עשרות דוגמאות כאלה. אלו השדים הישנים מן העבר שרק פשטו את צורת האנטישמיות הישנה, ולבשו תלבושת חדשה של שנאת מדינת ישראל.

אבל, וזה אבל גדול, מדובר רק בחלק קטן מהתמונה. השינוי המשמעותי הוא השנאה ליהודים שבאה משמאל. "ישראל - מדינת אפרטהייד מרושעת" זה הנרטיב שמספרים אנשי השמאל. ישראל היא מדינה שמפרה זכויות אדם, רשע שיש להיפטר ממנו. כל מי שמחשיב את עצמו אנשי

"אין פה שום אנטישמיות"

היהודים של שטרסבורג היפה "נהנים" מאבטחה כבדה, אבל מסרבים לדבר על אנטישמיות. אולי כדי להסתיר מאיתנו, אולי זו האווירה הצרפתית שמשיכה את מה שכואב

שלי פרץ

את ז'קלין פגשתי במסעדה ברובע היהודי באחת הערים היפות בצרפת, שטרסבורג. דיברנו חצי צרפתית עילגת שלי וחצי אנגלית עילגת שלה. עברית היא לא יודעת, למרות שבאוגוסט תגיע לארץ לביקור המשפחה השנתי שלה. "הבן שלי הוא נשיא הקהילה היהודית" סיפרה בגאווה, והוסיפה שבית הכנסת הגדול והמרכז הקהילתי נמצאים ממש מעבר לכביש ושכדאי ללכת לבקר, "רק תכינו דרכונים בשביל הביטחון".

"בדיקה ביטחונית?" הופתעתי בקול, "כן, אבל אין פה שום אנטישמיות, אולי בפרז ובמרסיי יש - אבל לא פה!", אמרה בנחרצות, כמו כל יתר היהודים שפגשנו ברובע. הייתה לנו חצי שעה פנויה אז הלכנו לראות מקרוב את עולמה של ז'קלין.

כשהגענו גילינו ניידת מאוישת בשלושה שוטרים צרפתיים שומרת את הפתח בכל שעות היממה, ובכניסה לבית הכנסת ניצבה עמדת אבטחה משוריית כמו מעבר בידוק ביטחוני בין מדינות עוינות. "אסור לכם להיכנס!" הכריז אליה, בחור חרדי שהגיע למקום. "למה? אבל אנחנו ישראלים מפתח תקווה!", הזדעקנו. "אי אפשר", ענה במבט מתנצל ומיהר ללכת. "אבל, ז'קלין..." ועוד לפני שהתחלתי את המשפט הגיחה ג'קלין בפתאומיות וציוותה על השומר: "פתח להם מיד! הם ישראלים מפתח תקווה, משפחה שלנו!".

נכנסנו. אליהו התלווה אלינו אפוף חשדות ופחדים. הוא לא סומך עלינו. אולי אנחנו מתחזים? הוא נזהר במילותיו, "אלפיים מתפללים יכולים להיכנס לכאן, אבל מקסימום עשרים מגיעים בשבתות", סיפר ביושב. כל חזונו משרדת עייפות. עייפות מלחשוש, מלהגן, מלהסתיר את עצמו.

תחושת החרדה שלו חדרה את מעטה הפוליטיקלי-קורקט שלי, אז כדי להרגיע את האווירה התחלתי לספר לו על עצמנו, על הטויל המשפחתי שלנו, על חכמת הקבלה שאנחנו לומדים. עיניו נאורו פתאום ורכבת שאלות שעטה ממנו אליי. "לומדים לומדים? ממש מיישמים בפרקטיקה או רק בתיאוריה?"; "רגע, גם נשים לומדות? איך זה יכול להיות?"; וגרשון בעלי, שסיים את הסיבוב בבית הכנסת הענק, הצטרף אלינו וסיכם בפשטות שאנחנו מיישמים בפועל את הכלל "ואהבת לרעך כמוך". אליהו הוקסם מעט, אבל עדיין נראה חסר מנוח ומדוכדך.

חצי שעת הביקור שלנו הגיעה לסיימה, לא לפני שהתוודענו שאלהיו הוא בעצם ישראלי מבני-ברק שהיגר לכאן בעקבות אהבתו ושאת הקניות הם עושים בגרמניה כי זה ברבע מחיר, ו"ממש אין כאן אנטישמיות. ממש לא. סתם אבטחה כבדה".

נפרדנו בחמימות בניגוד לקרירות שהייתה כשנפגשנו, ועזבו את העיר. בדרך עשינו גוגל וראינו שרק בשנה האחרונה בשטרסבורג היה פיגוע של דאעש, השחתה של אנדרטת ההנצחה של בית הכנסת הגדול שבו היינו והשחתת קברים יהודים באזור. ואני רק תהיתי למה הם אומרים שהכול טוב? הם רק רוצים שאנחנו נרגיש נעים או שהם רוצים להרגיש נעים? או שאולי כל עוד שהשואה לא נוגעת בפרקטיקה האנטישמיות נשארת בתיאוריה?

למי אכפת שהבית חרב?

צפו בסרטון מרגש

kab.co.il/9av

